Д О К Л А Д

НА МЕЖДИННА ОЦЕНКА

НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ 2007-2013

НА ОБЩИНА ДОЛНА БАНЯ

СОФИЙСКА ОБЛАСТ

ФЕВРУАРИ, 2013 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Въведение, цели и използвана методология 1

2. Общината като бенефициент на национални програми, финансирани от европейските фондове 3

3. Оценка на първоначалните резултати от изпълнението на ОПР 6

3.1. Период, обхванат от ОПР 6

3.2. Процес на разработване и администриране на ОПР 7

3.3. Съответствие на структурата и съдържанието на ОПР със законовите изисквания 13

3.4. Съответствие на целите, приоритетите и мерките на ОПР с тези на Областната стратегия за развитие на Софийска област 16

3.5. Оценка на съответствието на приоритетите със социално-икономическия анализ на ситуацията 18

3.6. Преглед на резултатите по мерки 22

4. Оценка на ефикасността на използваните ресурси 50

5. Оценка на степента на постигане на целите и ефективност на изпълненото 52

5.1. Оценка на степента на постигане на целите 52

5.2. Ефективност на направените интервенции 55

6. Изводи 56

7. Препоръки за актуализация на ОПР 57

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

ВиК	Водоснабдяване и канализация
ДЗЗД	Дружество по Закона за задълженията и договорите
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ДФЗ	Държавен фон земеделие
ЕФГЗ	Европейския фонд за гарантиране на земеделието
ЕЗФРСР	Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони
ЗРР	Закон за регионално развитие
ИСУН	Информационна система за наблюдение изпълнение на проектите
МО	Междинна оценка
МПС	Малки и средни предприятия
ИФТ	Индикативна финансова таблица
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
ОП	Оперативни програми
ОПАК	Оперативна програма ,,Административен капацитет”
ОПОС	Оперативна програма ,,Околна среда”
ОПР	Общински план за развитие
ОПРР	Оперативна програма ,,Регионално развитие”
ОПРЧР	,,Развитие на човешките ресурси”

ОСР Областна стратегия за развитие

ОУ Основно училище

ППЗРР Правилник за прилагане на закона за регионално развитие

ПРСР Програма за развитие на селските райони

СОУ Средно общообразователно училище

УО Управляващ орган

1. Въведение, цели и използвана методология

Общински план за развитие (ОПР) на община Долна баня за периода 2007-2013г. е одобрен през 2005 г. с Решение на Общински съвет № 55 от 26 юни 2008 г., във връзка с приетите Оперативни програми.

Междинната оценка (МО) на изпълнението на ОПР на община Долна баня за периода 2007-2013 г. има за цел да осигури информация и оценка за постигнатите резултати от прилагането на плана за периода 2007-2011 г., както и препоръки за подобряване неговото изпълнение и/или актуализация.

Предмет на анализ и оценка са: осъществяване на първоначално планираните резултати; степента на постигане на съответните цели; ефективност и ефикасност на използваните ресурси, заложени в плана.

МО се извършва от ДЗЗД „Обединение за развитие на местното самоуправление в Софийска област", съгласно Договор № 25/04.12.2012 г. между Областен управител на Софийска област и Обединението за изпълнение на дейност по проект „Партньори за по-добра местна и регионална политика", Договор за безвъзмездна финансова помощ №А10-13-38/20.02.2012г. по Оперативна програма „Административен капацитет", приоритетна ос I „Добро управление", под-приоритет 1.3. „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики".

МО се основава и провежда при спазване на нормативната уредба, която регламентира условията и параметрите за провеждането на междинна оценка на ОПР, произтичащи от Закона за регионално развитие (обн., ДВ, бр. 50 от 30.05.2008 г., в сила от 31.08.2008 г., доп., бр. 47 от 23.06.2009 г., в сила от 23.06.2009 г., изм., бр. 82 от 16.10.2009 г., в сила от 16.10.2009 г., бр. 93 от 24.11.2009 г., в сила от 25.12.2009 г., изм. и доп., бр. 82 от 26.10.2012 г., в сила от 26.11.2012 г.), (ЗРР) и по-специално на чл. 33, ал.1, във връзка с чл. 9, т.7, както и чл. 36, ал. 1 и ал. 2., и Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (приет с ПМС № 216 от 2.09.2008 г., обн., ДВ, бр. 80 от 12.09.2008 г., в сила от 31.08.2008 г., изм., бр. 93 от 24.11.2009 г., в сила от 24.11.2009 г., бр. 5 от 19.01.2010 г.), (ППЗРР).

Процесът на подготовка и провеждане на оценката включва следните етапи:

1. **Подготовка и набиране на информация** – чрез работни срещи с членове на екипа, Възложителя, представители на общината. Идентифицирани са конкретни източници на информация, съответно лица и процедури за осигуряване на тази информация. Разработени са въпросници, карти за оценка на постигнати резултати, указания, определени са начина и времевата рамка на набиране на информацията. Реализирани са срещи, непрекъснато набиране, разглеждане, анализиране и дискутиране между различните страни на необходимата

информация. Извършени са анкетирания и проучвания на ключови участници и потребители в изпълнението на ОПР;

2. **Обработка и анализ** – набраната първична информация е проверена за наличие на технически грешки или логически несъответствия, обработена, обобщена и представена в таблици и графики с цел описание на съответното явление, ситуация и тенденции.

3. **Подготовка на доклада на междинна оценка** – извърши се анализ и оценка на факти и хипотези. На база анализ и оценка на фактите и изводите се формулираха съответните препоръки.

4. **Въвличане и консултиране на заинтересованите страни** - хоризонтална дейност, приложена през целия процес на подготовка и извършване на оценката чрез екипни срещи, експертни обсъждания, специализирани индивидуални и групови срещи и ежедневна оперативна връзка между страните. Този процес осигури равнопоставено информиране и навременна консултация между страните.

В процесът на набиране на информация са използвани следните методи:

Преглед на официална информация и документи;

- Анкетиране сред общински съветници и служители на общинската администрация – чрез анкетни карти, изпратени на общински съветници и служители на общинската администрация за самопопълване. Набрани бяха 7 попълнени анкетни карти. След извършване на логически оглед и верификация, информацията е обобщена за целите на оценката. Информацията е табличното обобщена и може да се намери в Приложение №5.

- Фокус групи – проведени са общо 2 фокус групи, по една с представители на местната общност и служители от общинска администрация. Фокус групите се проведоха в началото на междинната оценка с цел проучване нагласите, наблюденията и оценките на участниците относно реализацията на ОПР, неговата актуалност и адекватност на променящата се среда и местни потребности. Дискусията беше организирана около реалистичността и постигнатите резултати от изпълнението на приоритетите, целите и мерките на стратегическата рамка на плана. Субективните възприятия на участниците за постигнат напредък по изпълнението на ОПР са обобщени в оценъчна матрица - Приложение №7.

- Интервюта, срещи, групови дискусии със служители на общинската администрация за набиране и верификация на информация, свързана с изпълнението на ОПР;

- Изследване сред населението – за осигуряване на социално-икономическа информация, която не е налична от други източници. Информацията цели да се набере мнение и нагласи за процеса за осигуряване на публичност и обратна връзка по изпълнението на документите. Проведено е представително изследване на населението за Софийска област, като извадките за 6 общини в областта, включени в проекта, са подсилени с допълнителни лица и е извършен подбор, осигуряващ репрезентативност на ниво всяка община по признаците пол, възраст и тип населено място на пропорционален принцип. Изследването е проведено през м. февруари 2013 г. като са анкетирани 530 лица чрез полустандартизирани интервюта по метода лице в лице.

Нормативно регулираните параметри на междинната оценка са достатъчно широки, за да се продуцира всеобхватна и изчерпателна оценка. Спецификите на средата и инструментариума, обаче, налагат някои общи и конкретни ограничители, свързани с естеството на самата оценка:

- Информационното осигуряване на анализа в отделните раздели на ОПР не е пълно. Причините за това са свързани с ограниченията на регионалната статистика в страната и невъзможността да се съизмерят резултатите от изпълнените проекти, на чиято основа да се композира самата оценка, изводи и препоръки.

- Планът не разполага със списък от индикатори за наблюдение на реализацията на ОПР,които да са обвързани с мерките и целите в плана, поради което е трудно да се проследи тяхната динамика и да се измери ефекта от реализираните проекти върху развитието на територията. Отсъстват и регулярни годишни отчети и доклади за реализацията на ОПР, които са нормативно изискуеми, съгласно чл. 91 от Правилника за прилагане на ЗРР.

  Поради липсата на възможност за работа с подходящи данни, екипът, извършващ оценката, се фокусира върху събирането и обработката на вторични данни (анкетно проучване, фокус групи, изследване сред населението на община Долна баня) относно степента на изпълнение на ОПР. Събраната информация отразява оценката на граждани за ефекта от ОПР и обобщава преобладаващи местни нагласи за напредъка по реализацията на плана.

2. Общината като бенефициент на национални програми, финансирани от европейските фондове

Присъединяването на България към Европейския съюз през 2007 г. е свързано с начало на прилагане на поредица от общи политики и инструменти за тяхното осъществяване. Целта на ОПР е да се направи анализ на състоянието на демографските и социално-икономически процеси в общината и определят силните и слаби страни, възможностите

и заплахите. На тази база се извеждат основните приоритети и цели на развитието на община Долна баня, както пакетът от мерки и проекти за осигуряване на устойчиво и балансирано развитие на общината. Основното предназначение на плана е да се поставят на планова основа местните инициативи и намерения и да създаде конкретна политика, включваща цели, приоритети и мерки за ефективно и целево използване на ресурсите и решаване на приоритетни за общината проблеми и задачи. С това се обосновава стремежът и усилията на ръководството на община Долна баня да използва наличните ресурси и природни дадености по ефективен и ефикасен начин, за да осигури по-висок просперитет и условия за реализация на своето население.

Програмите по различните политики за икономическо, социално, регионално и териториално развитие в България, финансирани от фондовете на Европейския съюз, се разработват и договарят за изпълнение на национално ниво в периода непосредствено преди и през 2007 г. Тези програми са внесени за разглеждане и одобрение от службите на Европейската комисия през 2007 година, когато България е приета за пълноправен член на ЕС. Планирането и изпълнението на политиките в общините от местната власт е възможно изпълнимо и е в силна зависимост от планираните на национално ниво политики, поради законовоустановената централизация на финансовите ресурси. Периодът и качеството на изпълнение на дейностите на ОПР е в тясна зависимост от процесите на стартиране и изпълнение на схемите за финансиране на проекти и дейности по различните програми. През 2007 и 2008 г. местната власт е насочила усилия и ресурси в подготовката на проекти и документации за участие по реализиране на инвестиционни намерения в зависимост от приоритетите и нуждите на общината по различните национални програми. Този процес налага пренасочване на експертен, административен и финансов ресурс в изучаване на нови изисквания и процедури за реализиране на планираните нужди и намерения в ОПР и тяхното реализиране.

В периода на изпълнение на дейностите на ОПР 2007-2013г. община Долна баня е потенциален бенефициент по Оперативна програма Регионално развитие (ОПРР), Оперативна програма Околна среда (ОПОС), Оперативна програма Административен капацитет (ОПАК), Оперативна програма Развитие на човешките ресурси (ОПРЧР), Програмата за развитие на селските район (ПРСР) и по други международни програми за инвестиции, свързани с подобряване и развитие на пътна, социална, образователна, екологична, туристическа инфраструктура, подобряване облика на населените места и др.

Съгласно Наредба № 14 от 01.04.2003 г. за определяне на населените места в селски и планински райони, издадена от министъра на земеделието и горите и министъра на регионалното развитие и благоустройството, обн., ДВ, бр. 35 от 16.04.2003 г. община Долна баня е определена като община от обхвата на селските райони в България. На базата на извършените анализи за нуждите на оперативните програми за следващия

програмен период 2014-2020 г.[1] община Долна баня е оценена като *високо развита в групата от селски общини* в страната с обобщаваща оценка 35.2 за нейното социално-икономическо развитие от максимално присъдена 66.5 на община Несебър. В същото изследване, обаче, общината заема и позиция – *„високо развита“ в категорията планински общини*, като лидерът в групата се представлява от община Банско. Ползи за развитието на община Долна баня от позиционирането й в двете категории групи могат да се извлекат в няколко направления, от гледна точка на достъп до външни финансови ресурси. Като ключови такива се явяват експлоатацията на местни природни ресурси и развиването на потенциала на територията за икономическа диверсификация в неземеделски дейности. Един от основните източници на финансова подкрепа за реализиране на иниацитиви в двете направления е ПРСР.В периода 2007-2011г. Община Долна баня реализира четири проекта по ПРСР, в сферите: мобилизиране на местни ресурси за общо развитие на територията, изграждане на нова и подобряване на съществуващата инфраструктура. Проектите са финансирани по програмата в периода 2007-2011 г.с място на изпълнение община Долна баня. Общината е бенефициент по ПРСР с общ размер на договорирана субсидия 2 212 700лв.

Ключово,от гледна точка на подобряване на социално-икономическата среда, е участието на община Долна Баня като бенефициент по ОПРЧР. В периода 2007-2011г. местната администрация изпълнява 3 проекта, насочени към предоставяне на грижа за хората с увреждания и самотноживеещи хора от общината чрез съвкупност от дейности, включително предоставяне на услугите „Социален асистент” и „Домашен помощник”. Паралелно с подобряване грижите за нуждаещите се лица общината постига и положителен ефект в областта на заетостта чрез извършване на първи стъпки към създаване на Звено за услуги в домашна среда в община Долна баня, което да управлява и планира услугите за всеки конкретен потребител. Общината е и бенефициент по ПРЧР в областта на социалното включване чрез проект, насочен към създаване на социално общинско предприятие”Озеленяване и благоустройство”. Проектите са с обща стойност на финансовата подкрепа по програмата в размер на 1 199 770 лв.

Допълнителни средства за подобряване на жизнената среда и устойчивото развитие на територията община Долна баня успява да привлече и от ОПРР. Общият размер на договорираната финансова помощ за прилагане мерки на енергийна ефективност за периода до 2011г. възлизат на 956 564лв.

Оценката на местните респонденти от изследването сред населението на проектната активност на общинска администрация Долна баня за устойчиво развитие на територията е положителна, като 56% оценяват работата и в тази посока като много активна,а 26% като активна.

[1] Социално-икономически анализ за нуждите на ОПРР 2014-2020 г., Обединение „Регионални анализи за 2014+”, 2012 г.

1. Бихте ли желали да получавате информация, свързана с ОПР, относно конкретни проекти в близост до Вашето населено място? – 64,0% отговарят с ДА

2. Бихте ли желали да получавате информация, свързана с ОПР, относно информация за усвоените средства? – 62,0% отговарят с ДА

Преобладаващата висока оценка на жителите за проектната активност на община Долна баня може да се тълкува и като резултат от техните позитивни нагласи спрямо ефекта от влизането на България в ЕС и достъпа до европейски финансови средства върху развитието на общината. Над 64% от анкетираните считат, че достъпът до европейски фондове оказва положителен ефект върху развитието на територията и само 8,0% оценяват ползата от членството в ЕС като без влияние.

Фиг. 1. ***Според Вас до каква степен влизането на България в ЕС и достъпът до финансови средства от европейски фондове влияят положително върху развитието на Вашата община?***

3. Оценка на първоначалните резултати от изпълнението на ОПР

3.1. Период, обхванат от ОПР

През месец феруари 2005 г. започва разработването на Общински план за развитие на община Долна баня, които е приет с Решение№ 149 на общински съвет от 30.11.2005г., отразено в Протокол № 9, в изпълнение на чл.24, т. 1 на ЗРР. Няма противоречие на разпоредбите на чл. 37. (1) от Правилника за прилагане на ЗРР, а именно – *общинският план за развитие се обсъжда и приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината в срок 3 месеца преди началото на периода на неговото действие*.

ОПР на община Долна баня е основния инструмент за провеждане на политика за регионално развитие на местно (общинско) ниво – LAU 1[2]. ОПР обхваща периода 2007-

[2] След влизането в сила на регулация 1059/2003 на Европейския парламент в Класификацията на териториалните единици за статистически цели NUTS се включват само нивата NUTS 0, NUTS 1, NUTS 2 и NUTS 3. Нивата от предишната версия NUTS 4 и NUTS 5 вече са извън Класификацията NUTS и се наричат съответно LAU 1 - общини и LAU 2 – населени места (от Local Administrative Units), като за тях се запазват принципите на кодиране, използвани в NUTS.

2013 г. и има продължителност на действие 7 години. Седемгодишният период на действие на ОПР на община Долна баня съвпада с периода на действие на Областната стратегия за развитие, което е изискване по чл. 34 ал. 3 на ППЗРР. Общинският план за развитие на община Долна баня определя основните краткосрочни направления за развитие на общината от прехода от предприсъединителния период към пълноправно членство и участие в регионалната и секторни политики на Европейския съюз за целия период. През този период се осъществяват конкретни подготвителни дейности и проекти по различните програми, които не се планирани в документа като приоритетност, време и срокове от общината. Тези проекти са основен инструмент за успешно изпълнение на планираните приоритети и мерките на плана.

Общинският план за развитие на община Долна баня е структуриран в четири глави и съдържа:

- Увод, в който се обсъжда контекста на съставянето на плана, от какви документи и правни актове се ръководи съставянето на този план за развитие и какво се очаква от него; Описан е процесът на подготовка на плана, както и съпричастните към разработването му институции
- Анализ на социално-икономическата ситуация, който е разработен по сектори. При анализа на ситуацията за всяка от сферите се предлага описание на съществуващата ситуация, като са посочени основни статически данни и главни тенденции. Не са посочени основни национални или регионални програми, в които се поема ангажимент към общината във всеки от описаните сектори.
- Стратегическата част на плана включва анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите; Посочени са стратегически насоки за развитие на общината – мисия, визия, стратегически цели, приоритети и мерки за развитие на общината.
- Документът обособява в отделна глава текст засягащ основни принципи за мониторинг и контрол на изпълнението, осигуряване на публичност и прозрачност чрез въвеждане на процедури и механизми на партньорство.
- В ОПР на община Долна баня (2007-2013) индикативната финансова таблица е в приложение, а тя се явява структурен елемент от общинския план за развитие, който дава числен финансов израз на предвидените за реализация в плана мерки по съответните приоритети.

3.2. Процес на разработване и администриране на ОПР

Законът за регионално развитие задължава кмета на общината да организира изработването на ОПР, да ръководи, организира и контролира изпълнението на плана и да организира подготовката и представянето на годишни доклади за наблюдение на изпълнението на ОПР за одобряване от общински съвет (чл.23 на ЗРР).

През месец февруари 2005г. започва разработването на Плана за развитие на община Долна баня 2007-2013г. В процеса на разработване на ОПР не са представени документи за извършване на предварителна оценка. В текста на ОПР подробно е разписан механизма и процеса на разработване, обсъждане и одобрение на документа.

При разработването му са сформирани работни групи, включващи специалисти от общинска администрация, експерти и ръководители на част от институциите, намиращи се на територията на Общината. По време на работния процес са проведени консултации със експерти по местно самоуправление и икономическо развитие. При разработване на плановия документ целенасочено са привлечени хора от общината – представители на различни местни органи, бизнес средите и неправителствени организации. Поканени са и гражданите, които имат възможността да изразят мнения и предложения за бъдещото развитие на община Долна баня. С този подход общинското ръководство цели да се осигури максимално обществено съгласуване на заложените приоритети и мерки за периода 2007-2013г, както и да се осигури максималната публичност при разработването на Плана за развитие.

Разработването на плана преминава последователно през следните етапи:

- Предварителни проучвания: В тази фаза бяха проучени наличните документи за стратегическо планиране в общината/Стратегия за развитие на община Долна баня 2000-2006г./ и събрана актуална статистическа информация.
- Проучвания и консултации: организирани са познавателни проучвания на общинската територия и проведени беседвания с кмета и заместник-кмета и общинска администрация. За консултиране с общественото мнение е направено допитване до определени граждански групи и неправителствени организации и местния бизнес;
- Междинно съгласуване: работни срещи с представители на общинска администрация, на които са обсъдени основните проблеми на общината, стратегическите цели и приоритети.

При разработването на плана е потърсено консултантското съдействие от екип от Института за следдипломна квалификация на УНСС.

На етапа на разработване на общинския план за развитие на община Долна баня местната общност е припозната като основна заинтересована страна в процеса на разработване и прилагане на общинските планове за развитие и в този смисъл информирането и въвличането на гражданите на общината е от основно значение при оценката на прилагането на плана. От проведено социологическо проучване сред населението на община Долна баня обаче не е регистриран участник в допитването, които е участвал по някакъв начин в разработването на общинския план за развитие (в обсъждане, анкета, даване на предложения, семинари и др.). Данните от изследването сред населението на община Долна баня показват, че към момента на оценката едва 4% от гражданите са чували за ОПР и 92% не се чувстват информирани за целите, мерките и дейностите за развитие на общината, включени в плана. Почти всички анкетирани (94%) оценяват информацията, с която разполагат за ОПР като

недостатъчна съобразно техните потребности и интереси. В този смисъл може да се отчете, че извършените дейности по информиране на обществеността не са постигнали никакво въздействие върху местната общност, което обаче следва да бъде отчетено като слаба страна във времето до края на програмния период.

Фиг 2.: Чували ли сте, че има разработен Общински план за развитие на Вашата община?

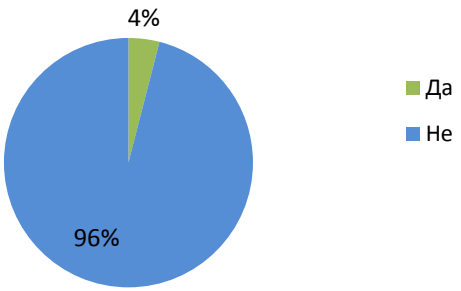

Източник: Изследване сред населението, община Долна Баня

Фиг. 3: Доколко сте информиран/а за целите, мерките, дейностите за развитие на общината, включени в ОПР?

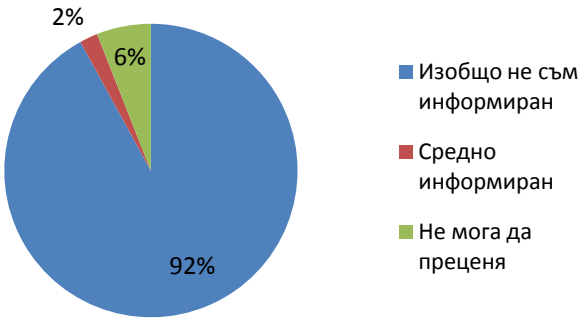

Източник: Изследване сред населението, община Долна баня

Фиг. 4 Информацията, с която разполагате за ОПР в момента е по-скоро достатъчна или по-скоро недостатъчна съобразно Вашите потребности и интереси?

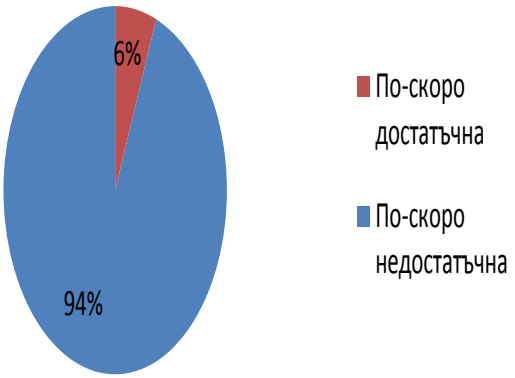

Източник: Изследване сред населението, община Долна баня

Тясно свързана с информираността и въвлечеността е и оценката за степента на положително влияние на ОПР върху развитието на общината. Въпреки че не са информирани за дейностите за развитие на общината над 64% от анкетираните считат, че прилатането на ОПР влияе позитивно върху развитието на общината**.**

Данните показват, че в оставащия период на приложение на ОПР, в процеса на неговата актуализация и подготовката за следващия програмен период е необходимо интензифициране на дейностите по информиране и въвличане на широката общественост в общината.

Таблица 1: Като цяло считате ли, че прилагането на ОПР влияе позитивно върху развитието на общината?

Определено влияе	64,0
По-скоро влияе	18,0
Неутрално	8,0
По-скоро не влияе	6,0
Изобщо не влияе	4,0

Източник: Изследване сред населението, община Долна баня

Органът по наблюдение и оценка на изпълнението на общинския план за развитие е Общинският съвет. За да бъде проучен процесът на администриране на ОПР на община Долна баня беше проведено анкетно проучване сред общинските съветници и служители, които са пряко въвлечени в процеса на наблюдение и оценка на изпълнението на общинския план. Към датата на оценката са получени попълнени въпросници от 14 анкетирани общински съветници и служители на община Долна баня. Всички те изразяват мнение, че ОПР в голяма степен е разработен в съответствие с областната стратегия за развитие на Софийска област и със изискванията на ЗРР и ППЗРР.Всички анкетирани общински съветници и служители на общинската администрация декларират, че са запознати в различна степен – изцяло или частично в

зависимост от позицията си, с отчети, доклади и справки във връзка с изпълнението на ОПР.

Фиг.5 Запознати ли сте с отчети, доклади и справки във връзка с изпълнението на ОПР?

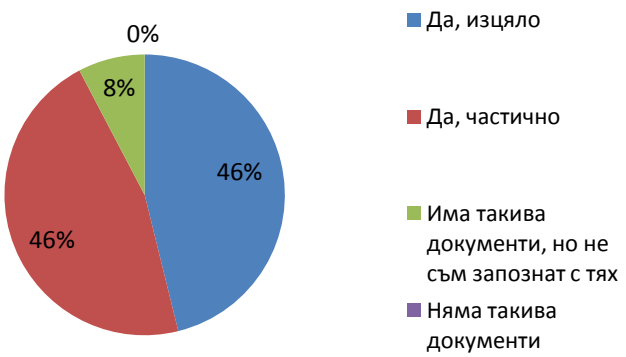

Източник: Анкетно проучване след общинските съветници и служителите на общинската администрация.

Повече от половината общински съветници (над 61%) са посочили, че нямат задължение да участват във всяко заседание на Общинския съвет. Участието им на заседания в повечето случай е свързано с разглеждане на въпроси, доклади и предложения, които са пряко свързани с техните задължения. Малко над половината общински съветници (53,8%) са участвали на заседанието на Общинския съвет, на което е обсъждан и приет общинския план за развитие 2007-2013г., а в процеса на администриране и наблюдение на ОПР едва 15% от анкетираните са правили предложния/докладни относно плана. Не са посочени никакви теми или проблеми, за които е искано мнение, компетенции или решение на Общинския съвет във връзка с прилагането на ОПР. Тази информация дава основание да се направи извода, че се гледа формално на този документ и не се следи за настъпващи промени в нормативната уредба. Наблюдаваното отношение е вероятно продиктувано от неясния подход и мястото на общинските планове за развитие в процесите на планиране, програмиране, изпълнение и управление на стратегическите и оперативни документи финансирани от политиките и фондовете на ЕС, за периода 2007-2013г.

Механизмите за мониторинг и контрол на изпълнението на прана за развитие на община Долна баня предвиждат прилагането на годишни програми за реализация. В тях се предвижда да се конкретизират мерки и дейности, които са предвидени за изпълнение в съответната година, имат проектна готовност и са финансово обезпечени или са с голяма вероятност да получат финансиране от различни източници. За целите на междинната оценка обаче такива годишни програми за реализация на ОПР на община Долна баня не бяха предоставени. На въпрос от анкетното проучване сред администрацията и общинските съветници на общината дали се внасят на заседание на общински съвет за разглеждане и приемане на годишна програма за изпълнение на

мерките и приоритетите на ОПР половината от анкетираните отговарят, че такава програма се внася. Нито един участвал в допитването не е посочил друга практика, която се прилага за наблюдение.

Фиг.6. Подготовката на годишната програма за дейностите и планиране на бюджета на общината обвързана ли е с целите, приоритетите и мерките на общинските план за развитие?

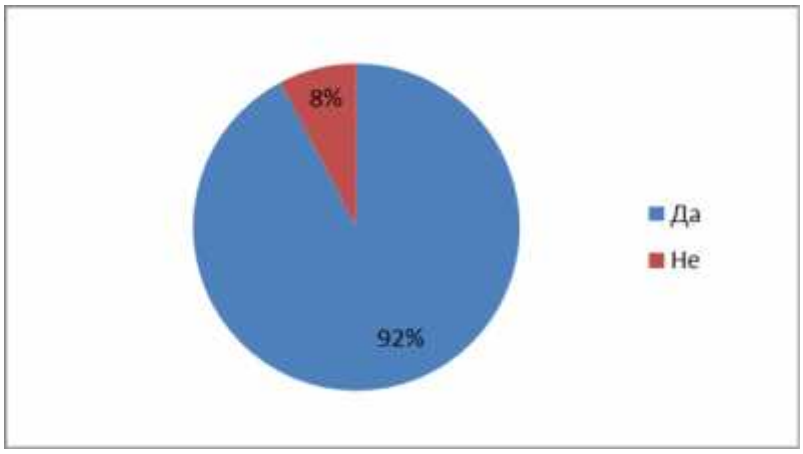

Източник: Изследване сред населението, община Долна баня

За резултатите от наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие важна част заемат разработените годишни доклади. Годишните доклади се разработват на основание чл. 23, т. 4 от Закона за регионално развитие (ЗРР), чл. 91, ал. 4 от Правилника за приложение на ЗРР, приетите приоритети и изпълнените мерки, заложени в Общински план за развитие 2007 – 2013 г., и посочените показатели за изпълнение на мерките. Към момента на оценката за периода на действие на ОПР на община Долна баня са приети от Общински съвет три годишни доклада за наблюдение на изпълнението на общински план за развитие, съответно за 2010г.,2011г. и 2012г.

Съгласно чл.87.от ППЗРР годишните доклади за наблюдението на изпълнението на ОПР на община Долна баня предоставят информация за:

- общите условия за изпълнение на ОПР и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;
- изпълнение на мерките по планираните приоритети, заложени в Общинския план за развитие 2007 – 2013, като постигнатият напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ОПР не е представен въз основа на определени индикатори за наблюдение, а са посочени конкретни действия, предприети от компетентните органи
- мерките за осъществяване на информация и публичност
- препоръки за подобряване изпълнението на ОПР.

В докладите не се посочват действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на ОПР, в т. ч.:

- не са посочени мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
- липсва преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на ОПР през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
- не са посочени конкретни мерки, който предвиждат прилагане принципа на партньорство;
- липсва преглед на резултатите от извършени оценки към края на съответната година, както и заключения и последващи мерки за подобряване на резултатите от наблюдението.

До голяма степен затрудненията при изработването на годишните доклади е продиктувано от липсата на предварително заложени индикатори, които са обвързани с целите на плана.Това е отчетено и като основна слабост сред участвалите в анкетното проучване експерти, които администрират прилагането и изпълнението на ОПР на общината. Както по-горе се посочи, планът разполага със списък от първични индикатори, които са обвързани със степен на изпълнение в конкретни сфери (социална, инфраструктура и т.н) и по никакъв начин не са обвързани с напредъка по изпълнението на плана на ниво цел. За качествена оценка на изпълнението на плана е необходимо да има индикатори за наблюдение и оценка, които да отчитат степента на постигане на целите и приоритетите въз основа на данните за физическото и финансовото им изпълнение. Необходимо е предварително да са дефинирани количествено измерими физически индикатори и такива за резултат, които да осигурят обективност по отношение на оценките и изводите за постигнатата промяна и напредъка по реализацията на целите. Индикаторите за резултат позволяват да се направи оценка на степента на постигане на целите, тъй като в повечето случаи те се отнасят към конкретни мерки и проекти в рамките на дадена цел.

3.3. Съответствие на структурата и съдържанието на ОПР със законовите изисквания

Общинският план за развитие е част от системата от документи за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие разписани в чл. 9 т. 7 на ЗРР. Съгласно чл. 13, ал.1 на ЗРР, ОПР определя средносрочните цели и приоритети за развитие на общината в съответствие с областната стратегия за развитие. Общинският план за развитие на Община Долна баня е оперативен документ, който очертава основните тенденции в развитието на общината за периода 2007-2013 г. на основата на анализ на състоянието й, на потенциала й за развитие, при отчитане на специфичните особености на общината и визията на неговите жители за бъдещо развитие.

Към момента на подготовка на Общинския план за развитие действащият Закон за регионално развитие към 2004 г., отменен в бр. 50 от 30.05.2008 на ДВ, не поставя задължителни изисквания към съдържанието и структурата на ОПР. При анализ на структурата и съдържанието на Общинския план за развитие на Община Долна баня

е видно, че документа не следва изискванията на чл.13, ал.1 на ЗРР, в сила от 31.08.2008г.

Таблица 2. Съответствие на структурата на ОПР на община Долна баня с изискванията на чл. 13, ал. 2 на ЗРР

№	Изискване	Налично
1.	Анализ на икономическото и социалното развитие на общината	**Да**
2.	Целите и приоритетите за развитие на общината за определен период	**Да**
3.	Индикативна финансова таблица, обобщаваща необходимите ресурси за реализация на плана	**Да**
4.	Индикаторите за наблюдението и оценката на плана	**Частично**
5.	Необходимите действия по наблюдението, оценката и актуализацията на плана	**Да**
6.	Описание на необходимите действия за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност	**Частично**
7.	Програма за реализация на общинския план за развитие, с която се конкретизират проектите за неговото изпълнение, съответните финансови ресурси и звената за изпълнение на проектите	**Не**
8.	Предварителната оценка на плана	**Не**

От осемте задължителни точки в структурата и съдържанието на ОСР са разписани три, като по три от точките не съществува текст, а по две има частична информация.

- „Анализ на социално- икономическото развитие на община Долна баня”
- Цели и приоритети за развитието на общината за определен период, озаглавена „Цялостна стратегия и план за развитие на община Долна баня”;
- Описание на необходимите действия за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност е част от изложението в уводната част на общинския план
- Описание на необходимите действия за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност, налична е отделна точка в плана, озаглавена „Механизъм и инструменти за реализация на общинския план за развитие” , където са разписани кратки текстове с принципно представяне на първа фаза – Мониторинг и контрол и втора фаза - „Мерки за осигуряване на публичност и прозрачност на плана за развитие. Форми за партньорство”.
- Посочени са индикатори за наблюдението в главата „Организация на изпълнението на общински план за развитие “, които обаче по никакъв начин не са обвързани с изпълнението и поставените цели в общинския план, а се отнасят

до определение сфери на развитие (околна среда, устойчиво развитие, социална сфера, инфраструктура и т.н).

- Не се откриват текстове относно Програма за реализация на общинския план за развитие, конкретизираща проектите за неговото изпълнение;
- Липсва и предварителна оценка на плана.

Текстовете на липсващите точки са от особена важност и са задължителни за целите на оценяване изпълнението на плана и определяне на първоначалните резултати от изпълнението на плана. Липсата на информация правят процеса на оценяване изпълнението на целите и приоритетите на плана в голяма степен условен. В текста на общинския план за развитие липсва раздел, който да определена система от индикатори с показатели за наблюдение и оценка изпълнението на плана и който да регламентира подхода и условия за наблюдение и оценка изпълнението на документа.
Същевременно, успешното осъществяване на междинна оценка на ОПР, предполага и изисква стратегическите цели, приоритети и мерки да се измерват с конкретни индикатори, предварително определени и количествено изразени.

Процесът на създаване на дългосрочни планови документи на местно ниво е сравнително нов за местните власти, от началото на 2006 г. Нормативните документи определящи условията на местно самоуправление, финансова децентрализация, дългосрочно планиране на местно ниво и администриране на плановите документи и финансовите инструменти са концептуално неизяснени и не дават цялост и пълнота на процесите.

Предвид гореизложените факти за структурата и съдържанието на ОПР на община Долна баня теоретично и практически извършването на качествена и в дълбочина оценка на първоначалните резултати от изпълнението на ОПР за периода 2007-2011г. е условно.

Към датата на оценката са получени попълнени въпросници от 14 анкетирани общински съветници и служители на община Долна баня. Над 71% от тях изразяват мнение, че ОПР в голяма степен е разработен в съответствие с областната стратегия за развитие на Софийска област и със изискванията на ЗРР и ППЗРР. Тази информация дава основание да се направи извода, че се гледа формално на този документ и не се следи за настъпващи промени в нормативната уредба. Наблюдаваното отношение е вероятно продиктувано от неясния подход и мястото на общинските планове за развитие в процесите на планиране, програмиране, изпълнение и управление на стратегическите и оперативни документи финансирани от политиките и фондовете на ЕС, за периода 2007-2013г.

Към настоящия доклад е приложена справка – информация, която отразява съответствието на изискванията на Закона за регионално развитие и Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие с извършените до момента дейности,

отнасящи се до задължения и отговорности на Кмета на общината и Общински съвет по подготовка, изпълнение и наблюдение изпълнението на Общински план за развитие, подготвените и налични документи и тяхното управление и съхранение, Приложение № 2.

3.4. Съответствие на целите и приоритетите на ОПР с тези на Областната стратегия за развитие на Софийска област

Стратегическата рамка на плана е конструирана на базата на три приоритета за развитие, 16 цели и 44 мерки и обхваща всички публични сфери на местно развитие, които допринасят за подобряване качеството на живот – от техническа инфраструктура през бизнес среда, социални дейности, образование до публични услуги.
В процеса на разработване на план на община Долна баня, при формулирането на основните цели и приоритети са отчетени основните постановки и приоритети на Националните планове за икономическо и за регионално развитие, за развитието на земеделието и селските райони, Националната стратегия за регионално развитие, както и на Плановете за развитие на Югозападния район за планиране и на Софийска област.

При направения анализ на съответствие на стратегическите цели и приоритети на ОПР на община Долна баня със стратегическите цели и приоритети на ОСР на Софийска област е констатирано пълно съответствие между двата документа.

Таблица 3. : Съответствие на целите, приоритетите на ОПР с тези на ОСР на Софийска област

Областна стратегия за развитие на Софийска област 2005-2015г.	Общински план за развитие на община Долна баня 2007-2013г.	Наличие и степен на съответствие
Стратегически цели		
Стратегическа цел 1 – “Подобряване на регионалната конкурентоспособност“	Има наличие на съответствие между заложените в плана цели, които са в духа на: • подобряване на техническата и социалната инфраструктура; • опазване и съхраняване на чистотата на околната среда; • създаване на условия за повишаване на качеството на живот на всички жители на общината; • развитие на туризма чрез разработване на туристически продукти	Наличие на съответствие
Стратегическа цел 2 - “Повишаване привлекателността на жизнената среда”		

Областна стратегия за развитие на Софийска област 2005-2015г.	Общински план за развитие на община Долна баня 2007-2013г.	Наличие и степен на съответствие
	• привличане на външни инвестиции за местно икономическо развитие • Насърчаване производството на селскостопанска продукция	
Приоритети		
Приоритет 1 "Създаване и развитие на благоприятна бизнес среда"	Приоритет 1: Подобряване качеството на живот на гражданите на община Долна баня и изграждане на среда за спорт и отдих	Наличие на съответствие
Приоритет 2 "Изграждане и развитие на диверсифицирана икономика"	Приоритет 2. Изграждане на устойчива икономическа база на основата на местни традиции и ресурси	Наличие на съответствие
Приоритет 3 Възстановяване и съхранение на околната среда	Приоритет 1. Подобряване качеството на живот на гражданите на Община Долна баня Приоритет 3. Съхранение на природната среда и повишаване на туристическата привлекателност на общината	Наличие на съответствие
Приоритет 4 "Развитие на социалната сфера"	Приоритет 1. Подобряване качеството на живот на гражданите на община Долна баня и изграждане на среда за спорт и отдих	Наличие на съответствие

В допълнение следва да се отбележи, че горната оценка съвпада и с констатациите на анкетираните общински съветници и служители на общинската администрация. Всички анкетирани лица посочват, че ОПР съответства с Областната стратегия за развитие на Софийска област в голяма степен, като само един анкетиран посочва, че съответства в средна степен. Съвпадението в оценките отразява както обективното състояние, така и косвено високата осведоменост относно това изискване и съдържанието на съответните документи.

В Приложение №4 е представена информация за съответствието на специфичните цели и мерките на ОПР с тези на Областната стратегия за развитие на Софийска област.

3.5. Оценка на съответствието на приоритетите със социално-икономическия анализ на ситуацията

Съгласно методическите указания за разработване на Общински планове за развитие, ОПР, трябва да дефинира стратегическите насоки за развитие на общината, като отчита специфичните особености на развитието на социално-икономическите процеси и формира инструменти и механизми за защита на конкретните местни интереси. По своята същност планът играе ролята на активна стратегия, която застъпва вътрешния и външния компонент за развитие на общината. Той трябва да активизира вътрешните ресурси за преодоляване на териториалните диспропорции и различия с оглед общо повишаване на жизненото равнище и качеството на живот в общината.

Стратегическата част на ОПР на община Долна баня за периода 2007-2013 г. включва: визия, главна цел, 4 приоритета, 12 специфични цели и 26 мерки и обхваща всички публични сфери на местно развитие, които допринасят за подобряване качеството на живот – от техническа инфраструктура през бизнес среда, социални дейности, култура и образование до публични услуги.

Оценката на съответствието на приоритетите и специфичните цели със социално-икономическия анализ на ситуацията включва:

- 1) обща оценка на логичността и съответствието на заложените цели и приоритети към местната ситуация, отразена в социално-икономическия анализ и/или използваните данни;
- 2) оценъчна информация и анализ на база проведеното анкетиране сред общински съветници и служители на общинската администрация;
- 3) съпоставка на визията на населението относно визията за развитие на територията, отразена в проведеното изследване сред населението в община Долна баня.

Таблица 4: Съответствие на приоритетите на ОПР със социално-икономическия анализ на ситуацията

Приоритет	Специфични цели	Съответствие със социално-икономическия анализ в ОПР
Приоритет 1: Подобряване качеството на живот	***Цел 1***. *Подобряване състоянието на техническата*	*По точка 1 от оценката:* Наличие на съответствие. - Социално-икономическият анализ

Приоритет	Специфични цели	Съответствие със социално-икономическия анализ в ОПР
на гражданите на общината и изграждане на среда за спорт и отдих	*инфраструктура* ***Цел 2****.Повишаване на заетостта и качеството на живот в общината* ***Цел 3****. Осигуряване на условия за съвременно здравно обслужване на населението* ***Цел 4.****Създаване на условия за интеграция на инвалиди* ***Цел 5.****Изграждане на среда за спорт и отдих* ***Цел 6.****Повишаване капацитета на местната администрация и подобряване качеството на предоставените административни услуги за бизнеса и гражданите* ***Цел 7.****Привличане и повишаване заинтересоваността на местните граждански и неправителствени организации за участие в процеса на управление*	отчита необходимостта от преустройството на инженерната и техническата инфраструктура в общината с оглед подобряване достъпността до потенциалните туристически обекти и атракции,спортни съоръжения, като и с осигуряването на качествени инфраструктурни услуги. На база извършения анализ в ОПР на община Долна баня, е отчетена необходимостта от преодоляване на диспропорциите в доходите, повишаване на заетостта и снижаване равнището на безработица, посредством повишаване адаптивността на човешките ресурси и засилване на инвестициите в развитието на човешкия потенциал и по-специално на работещите в МСП и на работниците от традиционните производства. Анализиран е неправителствения сектор и е отчетена необходимостта от предприемането на редица инициативи, които да повишат доверието между гражданите, местната власт и бизнеса и да стимулират развитието на диалога между тях.
Приоритет 2: Изграждане на устойчива икономическа база на основата на месни традиции и ресурси	***Цел 1.*** *Повишаване качеството на човешките ресурси* ***Цел 2.*** *Привличане на външни инвестиции за местно икономическо развитие, насърчаване създаването на МСП, допълващи и обслужващи туристическия сектори* ***Цел 3.****Развитие на туризма чрез разработване на туристически продукти на основата на минералната вода, природо-климатичните условия, културно-историческите дадености и на близостта до курорта Боровец* ***Цел 4.****Увеличаване дела на произведената селскостопанска екологично*	*По точка 1 от оценката:* Наличие на съответствие. - Социално-икономическият анализ отчита съществуващите условия и предпоставки за икономическо развитие. Той акцентира върху необходимостта от създаване на алтернативна икономика, облекчаване на достъпа до заетост, засилен приток на инвестиции и предприемане на конкретни мерки за стимулиране на малкия и средния бизнес и на услугите за неговото ефективно функциониране. Благоприятното разположение на общината и добрите природни и културно-исторически дадености са предпоставка за ускорено развитие на разнообразен по форми и съдържание алтернативен туризъм. В аналитичната част на ОПР е анализирана социалната сфера, като е отделено специално внимание върху необходимостта от

Приоритет	Специфични цели	Съответствие със социално-икономическия анализ в ОПР
	чиста продукция ***Цел 5.****Насърчаване на производството на селскостопанска продукция чрез създаване на условия и механизми за неговата реализация*	провеждане на трайна политика за подобряване качеството на предлаганите социални услуги. Това от своя страна до голяма степен се свързва с укрепването на човешкия потенциал, развитието на социалното обслужване и като цяло рефлектира върху подобряването на атрактивността и качеството на живот в общината.
Приоритет 3: Съхраняване на природната среда и повишаване на туристическата привлекателност на общината	**Цел *1***. *Подобряване на чистотата в Долна баня* ***Цел 2.*** *Опазване на водните и горски ресурси на общината* ***Цел 3***. *Намаляване разходите за електропотребление чрез използване на природо-опазващи технологии* ***Цел 4.*** *Установяване на традиции за ежегодно провеждане на екофестивал*	*По точка 1 от оценката:* Приоритет 3 е в съответствие с анализа на ситуацията към момента на разработване на ОПР - в социално-икономическия анализ са отразени проблеми, свързани с водоснабдяването, със състоянието на канализационната система, третиране на отпадъците и замърсяване на водите. При актуализиране на приоритетите обаче следва да се вземе предвид и вече изпълнените проекти (приложените мерки за енергийна ефективност и т.н.) и да се определи същите или кои други проблеми следва да се определят като приоритет на ОПР.

По точка 2 от оценката: оценъчна информация и анализ на база проведеното анкетиране сред общински съветници и служители на общинската администрация:

85.7% от анкетираните общински съветници и служители към датата на оценката посочват, че поставените приоритети и цели са релевантни към местните потребности и интереси. На въпроса „*Има ли приоритет/цел/мярка от стратегическата рамка на ОПР, които считате за неактуални спрямо потребностите на местните хора днес?*”, 64.4% от респондентите отговарят, че няма такива. Анкетираните не посочват сфери на развитие, които да отсъстват в ОПР, но да са актуални спрямо потребностите на местните общности, с изключение на планирани проекти в сферата на културата и „*липса на стратегия за управления на туризма и минералната вода*“.

По точка 3 от оценката: съпоставка на визията на населението относно визията за развитие на територията:

На база проведеното проучването сред населението на община Долна баня е анализирано доколко има съвпадение/съгласуваност между споделяната от населението визия относно това кои отрасли са перспективни, кои икономически дейности са най-печеливши, с какви ресурси е свързан потенциалът за развитие на територията, какви други предимства или недостатъци има територията от гледна точка на планиране и 2) заложените приоритети в ОПР:

- Във визията на населението туризмът е най-перспективният за развитието на общината отрасъл (32.5%), следван от селското стопанство (23.0%), промишлеността (15.9%) и горското стопанство (16.7.%) - съответствие с Приоритет 2.
- Минералната вода, природните дадености и условията за туризъм са най-честият спонтанно посочван ресурс на територията от респондентите в изследването сред населението (над 70% от анкетираните) - съответствие с Приоритет 2.
- Екологичночистата среда и възможностите за развитие на туризма са два от четирите формулирани от респондентите предимства на територията от гледна точка на планиране - съответствие с Приоритет 1 и 2.
- Проблемите, свързани с необходимостта от интеграцията на ромите, намаляващо и застаряващо население,състоянието на здравеопазването, са най-често посочваната група от проблеми за територията - съответствие с Приоритет 1, 2 и 3.

Въпреки констатираните проблеми и пропуснати възможности за развитие населението оценява положително развитието на общината в периода на изпълнение на ОПР до този момент.

Фиг 7.Според вас, като цяло как се развива общината в последните няколко години - към по-добро или към по-лошо?

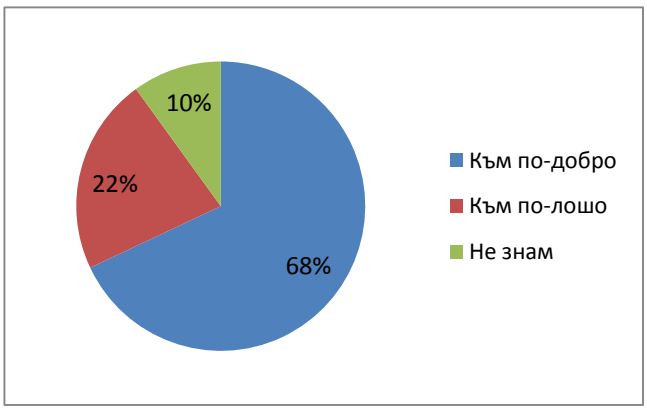

Източник: Изследване сред населението, община Долна баня

3.6. Преглед на резултатите по мерки

Оценката на промените регистрирани по мерки, настъпили в следствие изпълнението на ОПР на община Долна баня в тази част на изложението пада върху субективни фактори и данни.
В ход с наложилите се възприятия за нуждата от отчитане на индивидуални преценки и усещания за икономически напредък и подобрено качеството на живот, оценката от първоначално постигнатите резултати от изпълнението на ОПР се извърши с активното участие на местното население и служители от общинска администрация. Основният инструмент, който беше използван в тази част на оценката е организиране на фокус групи (една с общински служители и една с представители на широката общественост)
Анализът на първичните данни от оценките на гражданите се допълва с вторични данни, чийто източници са НСИ, ИСУН, общинска администрация, общински стратегически документи, публични бази данни и др.
Оценката на стратегическата рамка на ОПР по време на фокус групите се извърши по следната скала:

0 - *няма извършени дейности/целта не е постигната*;
1 - *има извършени дейности, но те не са в посочения срок, и не са налице всички очаквани резултати/частично постигане на целта*;
2 - *има извършени дейности в срок, но не на са налице всички очаквани резултати/задоволително постигане на целта*;
3 - *в срок са постигнати всички планирани резултати/достигната пълна степен на постигане на целта*

Резултатите от проведените фокус групи, някои въпроси от анкетните карти на администрацията и общинските съветници са представени в настоящата точка, докато останалата част от данните от въпросниците формират базата за анализ и оценка на степента на постигане на целите на ОПР и на ефективността и ефикасността на използваните ресурси в неговото изпълнение.
Оценката на първоначалните резултати от изпълнението на ОПР е направена въз основа на стратегическата рамка на ОПР на ниво „мярка”.

Приоритет 1. Подобряване качеството на живот на гражданите на община Долна баня и изграждане на среда за спорт и отдих

Мярка 1.1.1: *Реконструкция и разширение на В и К мрежите в Община Долна баня*

Мярка 1.1.2: *Подобряване на напоителната система в Община Долна баня*

Мярка 1.1.3: *Изграждане на околовръстен път на град Долна баня*
Мярка 1.1.4: *Разширяване и подобряване на четвъртокласната общинска пътна мрежа (път, свързващ село*

Мярка 1.1.5: *Подобряване инфраструктурата на телекомуникациите (цифрова централа)*
Мярка 1.1.6: *Строителство на газопровод Ихтиман -Костенец-Долна баня и изграждане на газоразпределителна мрежа в община Долна баня*
Мярка 1.1.7: *Проектиране и изграждане на улично осветление с енерго-спестяващи лампи*
Мярка *1.2.1 Подобряване качеството на образованието и разкриване на профилирани паралелки*
Мярка *1.2.2 Организиране разкриването на филиал на висше учебно заведение*
Мярка *1.3.1 Създаване на спешен кабинет*
Мярка *1.4.1 Разработване и реализация на програма, включваща конкретни мерки и цели за подпомагане достъпа на инвалиди до обществени места и предоставяне на социални услуги.*
Мярка *1.5.1 Изграждане на спортни съоръжения*
Мярка *1.5.2 Възстановяване и поддържане на общинските паркове*
Мярка *1.5.3 Изграждане на детски площадки*
Мярка *1.5.4 Изграждане на голф комплекс, включващ голф игрище и различни атракции*
Мярка *1.5.5 Изграждане на кабинкова въжена линия Долна баня-Белмекен – Ибър и на съвременен ски курорт в курортна зона Долна баня*
Мярка *1.6.1 Въвеждане съвременни информационни и комуникационни технологии*
Мярка *1.6.2 Обучение на различни специалисти от администрацията*
Мярка *1.6.3 Въвеждане на система за Управление на качеството по международния стандарт ISO 9001:2000 в община Долна баня*
Мярка *1.7.1 Осигуряване на прозрачност и достъпност в работата на администрацията*
Мярка *1.7.2 Оказване на техническа помощ за местните НПО*

Изпълнението на първата *Мярка 1.1* предвижда реконструкция и разширяване на В и К мрежата в град Долна баня, изграждане на модерна В и К мрежа на курортна зона Долна баня, изграждане на водопровод Радуил –Долна баня-Костенец-Ихтиман, проектиране и изграждане на Градска пречиствателна станция за отпадни води /ГПСОВ/.
По време на фокус групата с представители на широката общественост бяха високо оценени усилията на общинската администрация при изпълнението на дейностите заложени в тази мярка, но беше отбелязано, че постигнатите резултати на този етап са частични. Средната оценка от изпълнението на *Мярка 1.1.1* е **1.7**, като при поставянето и беше взето под внимание участието на общината в следните проекти:
- През 2009 г. започна реализацията на проект по Оперативна програма „Околна среда” – „Интегриран проект за управление на питейните води на град Долна баня и изграждане на обща ПСОВ” на обща стойност 636 500 лв. за изработване на работен проект за цялостна В и К мрежа на града и курорт Долна баня, с който да се

кандидатства за реалното изграждане на В и К мрежата. Плащанията по проекта са 252 660, като статусът на проекта към момента на оценката е временно спрян.

Мярка 1.2: *Подобряване на напоителната система в Община Долна баня*

По тази мярка няма извършени дейности и резултати, които да доведат до съществен напредък. Предвидените дейности по подобряване на напоителната система в периода на изпълнение на ОПР не получават финансиране.

Мярка 1.3: *Изграждане на околовръстен път на град Долна баня*
По тази мярка няма извършени дейности.

Мярка 1.4: *Разширяване и подобряване на четвъртокласната общинска пътна мрежа*
Планираните дейности в изпълнение на тази мярка са изпълнени частично, поради което общата оценка на двете фокус групи е **1.6**

- Ежегодно се подобрява състоянието на уличната пътна мрежа. През 2011г. е подобрено състоянието на над 60% от уличната пътна мрежа (изцяло общински средства).
- През 2011г. е завършена реализацията на проект „Реконструкция на мостово съоръжение над р. Марица в гр. Долна баня по път IV-82002, гр. Долна баня разклон за с. Пчелин", 1 629 284 лв., финансиран по Програма за развитие на селските райони, ДФ „Земеделие" РА.
- Заздравени са основите на голяма част от малките пешеходни мостове, като на ул.Сергей Румянцев е изграден нов пешеходен мост. Изградени са стоманенобетонен праг и 200 м. подпорни стени, почистено е коритото и са подравнени скатовете на река Марица, монтирани са предпазни мантинели на мост на път Е-II-82 - Костенец – Долна баня – Самоков.

По *Мярка 1.1.5* и *Мярка 1.1.6* няма извършени дейности.

Общата оценка по изпълнение на *Мярка 1.1.7* е **2.86**, като участниците в двете фокус групи отбелязват, че уличното осветление е изцяло с енергоспестяващи лампи. Реконструкцията и модернизацията на уличните осветителни тела значително намалява разхода на електроенергия. В резултат на реконструкцията старите осветителни тела, окомплектовани с живачни лампи с единична мощност 125 и 250W, са заменени с осветителни тела, окомплектовани с компактни луминесцентни лампи тип PL с единична мощност между 36 и 55W.

Участниците във фокус групите оцениха високо изпълнението на ***Мярка*** *1.2.1 Подобряване качеството на образованието и разкриване на профилирани паралелки,* като осреднената оценка е **2.4**. Високо оценен е резултатът по подобряване на материално техническата база, въвеждането на извънкласни форми и дейностите за

интеграция на деца от ромски пройзход, но участниците във фокус групите отбелязаха все още ниското качество на получаваното образование.

- През 2011г. община Долна баня успешно приключи изпълнението на проект „Повишаване благосъстоянието на децата в община Долна баня чрез развитие на социални услуги в Център за обществена подкрепа" по програма ФАР, МТСП на стойност 264 800лв. Новосъздадената социална услуга продължава да се предоставя и след приключването на проекта като държавно делегирана дейност.Като резултат от проекта са ремонтирани и оборудвани помещенията на ЦПО; Има обучен екип от 6 специалисти, които предоставят услуги;
- През 2011г.Започна изграждането на Център за интегрирани социални услуги и грижи за деца до 7 годишна възраст – пристройка към ОДЗ „Юрий Гагарин";
- През 2011г. е извършен ремонт на ОДЗ „Юрий Гагарин" и СОУ „Неофит Рилски"– гр. Долна баня;
- Направа на ограда на СОУ „Неофит Рилски" – гр. Долна баня: 1. Масивна ограда с дължина 201 м; 2. Ажурна ограда с дължина 151 м; 3. Оградна мрежа с дължина 252,80 м; Направа на масивна ограда с дължина 178 м към ОДЗ „Юрий Гагарин" – гр. Долна баня
- През 2010г. община Долна баня започна реализацията на договор за предоставяне на безвъзмездна помощ по оперативна програма „Регионално развитие" по проект **„Повишаване качеството на образование в гр. Долна баня чрез прилагане на мерки за енергийна ефективност, допринасяща за устойчиво местно развитие"** на стойност 956 564 лв. Предвидени дейности включват модернизация и въвеждане на енергоспестяващи мерки в три обекта:

1. **ОДЗ „Юрий Гагарин", гр.Долна баня** (Топлинно изолиране на външни стени, топлинно и хидроизолиране на покрив,Подмяна на останалата несменена дограма. Предвижда се неподменените прозорци и врати да се подменят с дограма PVC с двоен стъклопакет ;слънчева инсталация за БГВ – монтаж на 4 бр. колектори на покрива и монтаж на бойлер за топла вода;Подмяна котел – демонтаж на водогреен котел, доставка и монтаж на нов водогреен котел заедно с горелка и арматура.;подмяна на отоплителна инсталация – демонтаж на старата отоплителна инсталация, доставка и монтаж на тръбна инсталация и радиатори; осветление - подмяна на ЛНС с енергоспестяващи.)
2. **СОУ „Неофит Рилски", гр. Долна баня (** топлинно изолиране на външни стени, топлинно изолиране на покрив, подмяна на керемиди, улуци и водосточни тръби, подмяна на отоплителна инсталация)
3. **Котелно, ученически стол, библиотека и зали към СОУ „Неофит Рилски"**, гр. Долна баня (топлинно изолиране на външни стени,Ремонт и топлоизолация на покрив,Подмяна на дървена и метална дограма. Предвижда се подмяна на несменената дограма с PVC дограма,Повишаване на ефективността на подготовката на БГВ-монтаж на соларни колектори на покрива.

В ОДЗ съвместно с ЦОП е реализирана дейността ***„Училище за родители”***. Включването на родителите на децата от ромски произход в проектите се оказа добра форма за комуникация. ОДЗ съвместно с община Долна баня участва в проект ***„Всички заедно ще вървим напред”*** в партньорство с ЦОИДЕУМ за ограмотяване на 80 родители на деца от ромски произход. Темата е „Образованието на децата ми е най-важното нещо за добрата им реализация в обществото”. В СОУ са проведени курсове за ограмотяване на възрастни чрез БТ-Самоков. Учителите и директорката в ОДЗ се обучават за работа с деца и родители от малцинствени групи. „Обучение в дух на толерантност и недискриминация в детските градини и училищата чрез съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства". Почти всички учители и директорът на СОУ са преминали през обучителните семинари на Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе”. Някои от учителите са участвали в проект „Училище без дискриминация”.

В изпълнение на мярка ***Мярка*** *1.2.2 Организиране разкриването на филиал на висше учебно заведение* фокус групите бяха единодушни, че на този етап изпълнението на тази мярка няма резултат. Осредненатa оценка на двете фокус групи е **1.0,** като при оценката беше отчетено временното откриване в гр. Долна баня на филиал на Шуменския университет, който е предлагал програми за обучение в сферата на туризма и националната сигурност. Двете фокус групи определиха усилията за постигане резултат по тази мярка като неефективни и ненужни на този етап.

Поради централизирания характер на политиката в областта на здравеопазването и протичащите процеси на оптимизиране на здравната мрежа, откриването на спешен кабинет в изпълнение на *Мярка 1.3.1.* участниците във фокус групите определиха като нереалистично.

Въпреки че няма разработена и реализирана програма за подпомагане на достъпа на инвалиди до обществени места и предоставяне на социални услуги, каквато се предвижда в изпълнение на *Мярка 1.4.1*, участниците във фокус групите оцениха високо направеното до този момент за подобряване интеграцията на инвалидите. Осредненатa оценка е **2.6**, като резултати по тази мярка според участниците в дискусията са видими при реализацията на следните дейности:

- На територията на общината има разкрит 1 брой Домашен социален патронаж, с капацитет 50 места. Услугата е насочена към обслужване на възрастни хора и хора с увреждания срещу заплащане на такса. Представлява комплекс от социални услуги, предоставяни по домовете, свързани с доставка на храна, поддържане на хигиената на жилищните помещения, обитавани от ползвателите, съдействие за снабдяване с необходимите технически и помощни средства при ползватели с увреждания, битови услуги и други. Към домашния социален патронаж работят 4 домашни социални помощника по програмата на МТСП “От социални помощи към осигуряване на заетост”.

-Улеснен е достъпът на инвалиди до всички обществени места, с изключение на сградата на община Долна баня, където предстой поставянето на рампа.

- През 2004г. е създаден клуб на инвалида „Венетица”. В началото клубът е имал 120 члена, а сега са над 250. Основната цел на клуба е: Отстояване на правото на защита на хората с увреждания в община Долна баня и тяхното интегриране в обществото в съответствие с изискванията на нормативната уредба в република България.

- По НП „За заетост и обучение на хора с трайни увреждания” работят 14 лица по различни длъжности (озеленители, технически сътрудник, призовкар,организатор в клуба на инвалида, работник)

- Съгласно НП на МТСП се предлагат услуги на лица с увреждания в семейна среда. За лични асистенти се назначават близки на лицата, като желаещите кандидатстват пред Дирекция „Социално подпомагане”. В рамките на Националната програма ”Асистенти на хора с увреждания” и НП „Социални услуги в семейна среда” в Община Долна баня през 2009 г., чрез Дирекция „Бюро по труда” и Дирекция “Социално подпомагане” са назначени 16 безработни лица. Ползватели на тази услуга са 32 лица, в т.ч. деца. Това са лица с над 90 % инвалидност. Тази социална услуга включва: доставяне и/или приготвяне на храна, помощ при хранене; пазаруване – снабдяване на нуждаещите се с ежедневно необходимите продукти и лекарства; помощ за поддържане на лична хигиена; извършване на плащания – за електричество, вода, местни и централни данъци и такси и др.; административна помощ – съдействие за изготвяне на необходимите документи за явяване на ТЕЛК, попълване и подаване на необходимите формуляри като данъчни декларации, молби за получаване на помощи от службите за социално подпомагане или до други административни звена и учреждения; съдействие при получаване на технически помощни средства; придружаване на хора извън домовете им; помощ в общуването и поддържането на социални контакти; предоставяне на лични помощници за деца с увреждания, които да се грижат за отиването им на училище и заниманията им по домовете в извънучебно време.

- Общината е бенефициент по проект на ОПРЧР „Достоен живот“, изпълняван в периода 2010-2012. Реализирането на проекта дава възможност за подобряване качеството на живот на 72 лица с увреждания. Проектът осигурява трудова заетост на 15 социални асистента и 15 домашни помощника.

-В периода 2010- 2013г. община Долна баня е партньор по проект „Подкрепа за достоен живот“, финансиран по ОП РЧР. Като резултат от проекта е приложен нов подход за предоставяне на услуги в семейна среда чрез въвеждане на принципа „индивидуален бюджет за личен асистент“ в национален мащаб и разчупване на създадените стереотипи за услугата.

В изпълнение на *Мярка 1.5.1 Изграждане на спортни съоръжения* мнението на широката общественост се разминава с това на общинската администрация, която е

значително самокритична в изпълнението на дейностите по тази мярка, като отчита, че на този етап има извършени дейности, но не са налице всички очаквани резултати. Осреднената оценка по изпълнение на тази мярка е **2.0.**

- Приетият ОПР на община Долна баня предвижда разработване и приемане на програма за управление на спортните съоръжения, която към момента на оценката не е приета.

Високо оценени от фокус групите са усилията на общината при поддържането на общинските паркове в изпълнение на *Мярка1.5.2* Осреднената оценка в изпълнение на тази мярка е 2.9, като според анкетираните са налице всички очаквани резултати.

- Със собствени средства общинските паркове са почистени и залесени с кестен, секвоя и ела. Изработени са пейки и кошчета от естествени материали /дърво/. Осъществено е цялостно архитектурно оформление и обновяване на площада в центъра на град Долна баня.
- През 2011г. стартира проект „**Нови възможности за социално включване в община Долна баня" –** финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси" към Агенцията за социално подпомагане.По проекта е създадено социално общинско предприятие „Озеленяване и благоустройство" в община Долна Баня. Подбрани са и са назначени на работа 23 лица, от които 20 лица от уязвимите групи. Закупено е оборудване, материали и консумативи, пряко свързани с дейността на предприятието. Предмет на дейността му е поддръжка на обществени паркове, улици, градини, озеленяване, хигиенизиране, подобряване на околната среда на територията на общината, извършване на ремонтни дейности в имоти общинска собственост и други свързани с посочените дейности.

В изпълнение на *Мярка 1.5.3 Изграждане на детски площадки* широката общественост и местната администрация отбелязват, че на този етап има извършени действия в срок, но не са налице всички очаквани резултати. Със собствени средства на общината са закупени детски съоръжения на стойност 26 000 лв., които предстои да бъдат оформени като детски площадки на 4 различни места в общината.

При осъществяването на дейностите по *Мярка 1.5.4* е извършена инвестиционна дейност за построяването на голф игрище, което обаче няма разрешение за строеж и на този етап не е въведен в експлоатация. Оценката на широката общественост и администрацията е, че планираните дейности по тази мярка не са изпълнени.

Изграждането на кабинкова въжена линия Долна баня-Белмекен- Ибър в изпълнението на *Мярка 1.5.5* към момента на оценката е без резултат. В периода до междинната оценка не са осъществени действия в изпълнение на тази цел.

За изпълнението на планираните дейности по *Мярка 1.6.2 Обучение на различни специалисти от администрацията* участниците в двете фокус групи констатираха, че са налице постигнати резултати, като служителите на администрацията дават значително по-висока оценка на постигнатите резултати по тази мярка.

- Ежегодно различни специалисти от общинска администрация посещават квалификационни курсове и семинари. Основната цел е въвеждането на нови технологии и методи за улеснение при ежедневната работа, да се постигне добро познаване и боравене с нормативната база. Прави впечатление отсъствието на дейности за повишаване на административния капацитет на служители от местната администрация по ОПАК. Стъпка в тази посока се явява партньорството на община Долна баня със Софийска област по изпълнението на проект, финансиран по ОПАК *„Партньори за по-добра местна и регионална политика”,* в рамките на който се извършва и настоящата междинна оценка на ОПР на общината.

В изпълнение на *Мярка 1.6.3* са налице всички планирани резултати. Ресертифицирана е системата за управление на качеството, съответстваща на международните стандарти ISO 9001:2008 ;
При осигуряването на прозрачност и достъпност в работата на администрация в изпълнение на дейностите от *Мярка 1.7.1. е* дадена осреднена оценка от фокус групите **2.6**, като по-критична в изпълнението на тази мярка е фокус групата съставена от широката общественост. Основните дейности осъществени в изпълнение на тази мярка се свеждат до:

- включването на външни експерти в комисиите за отваряне, разглеждане и класиране на офертите при провеждане на обществени поръчки;
- включване на общински съветници в комисиите за подбор по различни проекти, лица от СХУ „Венетица”, СНЦ „Пенсионерски клуб Надежда”, Дирекция „Социално подпомагане” в комисиите за подбор по различни проекти;
- всички решения на Общински съвет Долна баня, обявите и събитията се публикуват на сайта на общината; Поддържа се регистрацията на община Долна баня в социалната мрежа FACEBOOK. Целта е повече хора да бъдат информирани за това какво се случва в общината, по какви програми и проекти се работи, като всеки би могъл свободно да изрази своето мнение, критики и препоръки;
- изработен е Наръчник за услугите, които се извършват от общинска администрация. Подробно са изброени съпътстващите документи към всяка административна услуга, цената и срока на изпълнение. Наръчникът е публикуван в интернет страницата на общината, размножен е на хартиен носител и е предоставен за ползване от клиентите в касовия салон на общината;

Община Долна баня е една от тринайсетте общини, а също и единствената община в Софийска област, която е наградена с Европейски етикет за иновации и добро управление на местно ниво на Съвета на Европа. Етикетът се присъжда по единни стандарти в европейските държави. Негови носители могат да станат местни власти, които приемат и прилагат в дейността си 12-те основни принципа на добро управление, на базата на оценка по обективни показатели. За гарантиране обективност на присъждането са разработени единни за всички страни рамкови процедури и инструменти за извършване на оценяването – бенчмарк за самооценка на общините и процедурни правила за прилагането му, въпросник за общинските съветници, въпросник за гражданите и др. Етикетът във всяка страна се присъжда от национален

орган, получил специална акредитация за това от Съвета на Европа.През 2011 г. в България, отново за първи път в Европа, е проведена процедурата по присъждане. Отличията са под формата на сертификат и кристален приз, изработен по специална технология от Съвета на Европа. Призът присъден на община Долна баня е от една страна признание, но и реален стимул за постигането на по-добри резултати в предоставянето на публични услуги на гражданите на общината.

При обсъждането на *Мярка 1.7.2* двете фокус групи констатираха, че са налице резултати от планираните дейности. Осреднената оценка е **2.8,** като при оценката бяха отбелязани дейности, които са свързани предимно с подобряване на материално-техническата база:

- Въвеждане на мерки за енергийна ефективност чрез саниране и смяна на дограма на Клуба на хората с увреждания на територията на общината;

- Завършен е ремонтът на помещение в сградата на община Долна баня, което е обзаведено и оборудвано, и предоставено на СНЦ „Пенсионерски клуб Надежда” за Клуб на пенсионера.

- Община Долна баня оказава техническа помощ на СНЦ „Пенсионерски клуб Надежда” при кандидатстването им с проект за компютри, дарени от VIVACOM, пред фондация „Лале”. По проекта са доставени 2 бр. компютри.

От проведеното анкетно проучване сред общинската администрация и общинските съветници е отбелязано, че местите неправителствени организации не са достатъчно активни в изпълнението на ОПР за постигане на неговите цели и нямат реализирани проекти. Необходимо е задълбочаване на сътрудничеството между местната администрация и неправителствения сектор.

Таблица 5

Оценка на постигнатите резултати по Приоритет 1

Мярка	Средна оценка на общинските служители	Средна оценка на широката общественост
1.1.1 Реконструкция и разширение на ВиК мрежите в Община Долна баня	1,81	1,57
1.1.2 . Подобряване на напоителната система в Община Долна баня	0,09	1,14
1.1.3 Изграждане на околовръстен път на град Долна баня	0	0
1.1.4 Разширяване и подобряване на четвъртокласната общинска пътна мрежа	1,81	1,29
1.1.5 Подобряване инфраструктурата на телекомуникациите	1	2,43

1.1.6 Строителство на газопровод Ихтиман -Костенец-Долна баня и изграждане на газоразпределителна мрежа в община Долна баня	0	0
1.1.7 Проектиране и изграждане на улично осветление с енерго-спестяващи лампи	2,82	2,86
1.2.1 Подобряване качеството на образованието и разкриване на профилирани паралелки	2,36	2,43
1.2.2 Организиране разкриването на филиал на висше учебно заведение	0,82	1,14
1.3.1 Създаване на спешен кабинет	0,3	0,57
1.4.1 Разработване и реализация на програма, включваща конкретни мерки и цели за подпомагане достъпа на инвалиди до обществени места и предоставяне на социални услуги.	2,81	2,29
1.5.1 Изграждане на спортни съоръжения	1,28	2,67
1.5.2 Възстановяване и поддържане на общинските паркове	2,82	3
1.5.3 Изграждане на детски площадки	1,91	2,57
1.5.4 Изграждане на голф комплекс, включващ голф игрище и различни атракции	0,7	0,43
1.5.5 Изграждане на кабинкова въжена линия Долна баня-Белмекен – Ибър и на съвременен ски курорт в курортна зона Долна баня	0	0
1.6.1 Въвеждане съвременни информационни и комуникационни технологии	1,6	1,43
1.6.2 Обучение на различни специалисти от администрацията	2,73	2
1.6.3 Въвеждане на система за Управление на качеството по международния стандарт ISO 9001:2000 в община Долна баня	2,82	1,71
1.7.1 Осигуряване на прозрачност и достъпност в работата на администрацията	2,82	2,43
1.7.2 Оказване на техническа помощ за местните НПО	2,64	2,86

Приоритет 2. Изграждане на устойчива икономическа база на основата на местни традиции и ресурси

Мярка 2.1.1 Субсидирана заетост

Мярка 2.1.2 Обучение, квалификация и преквалификация на работната сила в общината

Мярка 2.1.3 Квалификация в областта на туризма

Мярка 2.2.1 Изграждане на индустриална зона
Мярка2.2.2 Изграждане на довеждаща инфраструктура в границите на индустриалната зона
Мярка 2.3.1 Инвестиции в балнеолечението
Мярка 2.3.2 Подобряване на материалната база в планината
Мярка 2.3.3 Развитие на курорт Долна баня
Мярка 2.3.4 Разнообразяване на предлаганите атракции
Мярка 2.4.1 Увеличаване на площите, заети с ягодови и малинови насаждения и подходящи за сертифициране като екологично чисто биологично земеделско производство.
Мярка 2.5.1 Изграждане на общински пазар за произведената селскостопанска продукция
Мярка 2.5.2 Създаване на сдружения на производителите
Мярка 2.5.3 Регистриране на запазена марка за произход "Произведено в Долна баня"

Осредната оценка от проведените фокус групи при реализацията на дейност предвидени в *Мярка 2.1.1.* е **2.4.** Мярката е насочена както към рисковите групи, така и към висококвалифицираната работна ръка. Значителни успехи общината има предимно по първия аспект от реализацията на мярката.

- По проект "Нов избор – развитие и реализация по ОП РЧР е извършено обучение за придобиване или повишаване на професионалната квалификация на безработни лица, регистрирани в Дирекция „Бюро по труда", с цел последващо наемане работа по схемата след успешно завършване на професионалното обучение на лицата. След приключване на обучението, кмета на общината ще сключи трудови договори с успешно завършилите курсисти за срок от 1 година на осем часов работен ден.Осигурена е трудова заетост на 51 лица.
- Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост" Основната и цел е осигуряване на заетост и социална интеграция на безработни лица, които са обект на месечно социално подпомагане.
- „Регионална програма за заетост на община Долна баня**"-** насочена е предимно към безработицата при ромите Заетостта в този момент е 10 лица от ромски произход за 6 месеца на 8 часа.
- Ежегодно община Долна баня работи по програма ОСПОЗ. По таза програма се наема нискоквалифицирана свободна работна ръка от рисковите групи- българи от ромски произход, социално слаби, инвалиди, младежи които са трайно регистрирани на пазара на труда.
- По НП „За заетост и професионално обучение на хора с трайни увреждания" има назначени 14 лица на различни длъжности
- По проект „Достоен живот", Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси", са назначени 15 социални асистента и 15 домашни помощника, които осигуряват грижа за 60 лица с увреждания и самотноживеещи лица;

- По проект „Подкрепа за достоен живот”, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, са назначени 13 лични асистента, които се грижат за лица с увреждания.
- По Програма „Старт на кариерата” има назначено 1 лице за период от 9 месеца на длъжност младши експерт „Туризъм”;

За реализацията на планираните дейности свързани с *„обучение, квалификация и преквалификация на работната сила“* е поставена средна оценка **2,3,** като основните дейности отново са насочени към нискоквалифицирани лица. По проекта „Нов избор-развитие и реализация“(2010-2011) са обучени 14 нискоквалифицирани лица по професия „помощник в строителството”, специалност „основни и довършителни работи”, 33 нискоквалифицирани лица по професия „помощник пътен строител”, специалност „пътища, магистрали и съоръжения”, 4 лица – поддържане на електропроводни мрежи и ел. инсталации, 5 лица – монтьор котелно оборудване; 8 лица – готвачки. В изпълнение на тази мярка се предвиждат ежемесечни курсове за регистрирани безработни лица, но няма налична информация за организираните такива.

При изпълнение на *Мярка 2.1.3 Квалификация в областта на туризма* основните планирани дейности са насочени към създаване на квалифицирани специалисти, обслужващи туризма.В периода от 10.12.2007 год. до 25.07.2008 год. Българската туристическа камара реализира проект на тема **„Подпомагане развитието на малкия туристически бизнес в община Долна баня”** по програма „Активни услуги на пазара на труда”. В проекта бяха включени регистрирани в ДБТ – гр . Самоков, поделение Долна баня 32-ма безработни със средно и висше образование, които имат намерение и необходимите качества за стартиране на собствен бизнес.Проектът съчетава в оптимална степен специализирано базисно обучение със самостоятелни индивидуални разработки на бенефициентите и целево подпомагане от консултанти. Проектът обхваща цялостния процес по подготовката, планирането, стартирането и управлението на малка фирма. Като част от изпълнението по тази мярка може да се отбележи и въвеждането на профил „технологичен туризъм“. По време на обсъжданията фокус групите изразиха мнение, че като резултат от мярката не се забелязват подобрение в обслужването в областта н туризма.Осредната оценка е **1.5,** т.е според широката общественост не са налице съществени дейности по изпълнението на тази мярка, които да доведат до постигането на целта.
В изпълнение на *Мярка 2.2.1 Изграждане на индустриална зона* до този момент няма извършени действия и резултат, въпреки че такава е включена в общия градоустройствен план. Като основна причина за неизпълнението на тази мярка по време на дискусията с фокус групите беше посочена липсата на интерес от страна на инвеститори. Неизпълнението на тази мярка изключва и постигането на резултат по *Мярка 2.2.2.*

Осредната оценка по реализация на *Мярка 2.3.1 Инвестиции в балнеолечението* е **1.0.**

Липсва модерен балнеологичен център, който да предлага добро обслужване, високо квалифицирани медицински кадри и медицинска техника. Като основна причина участниците във фокус групите определиха липсата на инвестиционен интерес и ниското ниво на обслужване. Все пак успех по тази мярка е реализацията на проект, по програма за трансгранично сътрудничество между България и Сърбия „Минералната вода- източник на здраве и благосъстояние.“ Очакваният резултат от проекта е целесъобразното оползотворяване на минералната вода в трансграничния район. Общината влага и над 60 000лв. за ремонт и обновяване на градската баня.

В изпълнение на *Мярка 2.3.2 Подобряване на материалната база в планината* няма планирани дейности, а единствено е направена констатацията, че през 2005г. стартира проект, финансиран по програма ФАР, с който се изгражда екозона за отдих и туризъм. Проектът предвижда реконструкция на двете хижи, подобряване на легловата база.
През 2011г. общината е бенефициент по проект „Внедряване на мерки за енергийна ефективност чрез СМР в Административна сграда на община Долна баня и хижа „Гергиница”. Участниците във фокус групите констатираха, че въпреки извършените ремонтни дейности (на покрива и столовата) не може да се говори за значително подобрение в материално-техническата база, поради което общата оценка на участниците във фокус групата е **2,0** (има извършени дейности, но не са налице всички очаквани резултати).
Мярка 2.3.3 Развитие на курорт Долна баня предвижда извършване на дейности по модернизиране на съоръженията и подобряване на инфраструктурата. Подобрено е качеството на водоснабдяването, но все още липсва изградена канализационна мрежа. Участниците във фокус групите констатираха, че на този етап не може да се говори за изградена конкурентна туристическа база, която да превърне курорта в привлекателно място за отдих и туризъм. Осреднената оценка в изпълнение на тази мярка е 1.3, т.е не са налице всички очаквани резултати.
При реализацията на *Мярка 2.3.4 Разнообразяване на предлаганите атракции* в плана се предвиждат организиране на детски лагери в планината, обучение на аниматори, предоставяне на възможности за фотосафари, за каране на велосипед в планината, но на този етап няма извършени дейности и постигнати резултати по тази мярка.

Така планираните дейности са със сравнително ограничен обхват и по никакъв начин не са свързани с диверсификация в сферата на туристическото предлагане. Това, което прави впечатление е, че сферата на услугите, вкл. създаване и управление на интегрирани (включващи КИН) туристически продукти, видимо отсъстват в планираните мерки и дейности в ОПР. Въпреки че именно туризмът е залегнал като ключов фактор в цялостната визия за развитие на община Долна баня, в периода на изпълнение на общинския план до момента на оценката липсва планираната общинска стратегия за развитие на туризма. Тя е важен документ, който следва да се базира на основните фактори, определящи устойчивото развитие на туризма, а именно:

- Туристическите ресурси на района и тяхното правилно използване по начин, позволяващ създаването на конкурентно предимство;

- Търсенето на туристически услуги в резултат на специални мотиви, които насърчават туристите да пътуват;
- Социално-професионалните групи и други фактори, които участват в процеса на създаване на туристически продукти и са отговорни за управлението на туризма;
- Стандартите за развитие на туризма в рамките на определена област, които играят важна роля в развитието на отделни елементи и услуги;
- Туроператорите, които са заинтересовани от търсенето на туристически услуги;
- Политиката за туризъм, както е формулирана и се прилага

Въпреки недостатъчно добре формулирания стратегически фокус на мерките,определящи постигането на целта за развитието на туризма в общината в периода 2007-2012 г. се изпълняват няколко ключови проекта, които имат отношение и роля в развитието на туристическия потенциал на община Долна баня:

-В периода 2009-2013г по ПРСР общината изпълнява проект **„Реконструкция на баня-хамам /“Римска баня“/ в гр.Долна баня“** на стойност 302 210лв.Очакваните резултати са Римската баня да се превърне в атрактивен туристически обект, който ще привлича посетителите и гостите на града със своята експозиция (фотоси, аудио и видео материали) на тема история и традиция при използването на минералната вода.)

Изпълнението на *Мярка* 2.4.1 е реализирано частично.Увеличават се площите, заети с малинови насаждения, но не са сертифициране като екологично чисто биологично земеделско производство, поради което средната оценка е **2.3**.
В изпълнение на мерки 2.5.1, 2.5.2 и 2.5.3 няма постигнати резултати.

Таблица 6.
Оценка на постигнатите резултати по Приоритет 2

Мярка	Оценка на администрацията	Оценка на гражданите
2.1.1 Субсидирана заетост	**2,73**	**2**
2.1.2 Обучение, квалификация и преквалификация на работната сила в общината	**2,55**	**2**
2.1.3 Квалификация в областта на туризма	1,27	1,71
2.2.1 Изграждане на индустриална зона	**0,27**	**0,43**
2.2.2 Изграждане на довеждаща инфраструктура в границите на индустриалната зона	**0,27**	**0**
2.3.1 Инвестиции в балнеолечението	**0,45**	**1,57**

2.3.2 Подобряване на материалната база в планината	1,81	2,29
2.3.3 Развитие на курорт Долна баня	1,18	1,49
2.3.4 Разнообразяване на предлаганите атракции	**0,91**	**0,86**
2.4.1 Увеличаване на площите, заети с ягодови и малинови насаждения и подходящи за сертифициране като екологично чисто биологично земеделско производство.	1,73	2,86
2.5.1 Изграждане на общински пазар за произведената селскостопанска продукция	**0**	**1,71**
2.5.2 Създаване на сдружения на производителите	**0,09**	**1,43**
2.5.3 Регистриране на запазена марка за произход "Произведено в Долна баня"	**0,09**	**1,43**

Приоритет 3 Съхранение на природната среда и повишаване на туристическата привлекателност на общината

Мярка 3.1.1 Премахване на нерегламентираните сметища
Мярка 3.1.2 Изграждане на завод за преработка на отпадъци
Мярка 3.1.3 Повишаване на екологичната култура
Мярка 3.1.4 Локализиране отглеждането на животни в определени за целта ферми.
Мярка 3.2.1 Залесяване
Мярка 3.2.2 Управление на общинския горски фонд
Мярка 3.3.1 Термоизолации
Мярка 3.3.2 Използване на алтернативни енергийни източници
Мярка 3.3.3Изграждане на мини ВЕЦ
Мярка 3.2.1 Традиция в провеждане на екофестивал "Зелена вълна -21 век"

При изпълнението на *Мярка 3.1.1 Премахване на нерегламентираните сметища* липсват ясно дефинирани и планирани дейности, като единствено е констатирана необходимостта от рекултивирането на съществуващото сметище, налагане на санкции от страна на общината и нуждата от подобряване грижата за децата, който играят в близост до тях. Поради липсата и на предварително заложени индикатори с базови стойности е трудно да бъде оценена резултатността в изпълнението на тази мярка.Участниците във фокус групите обаче дадоха висока обща оценка **2.8** при изпълнението й, отчитайки непрекъснатото подобряване на чистота в общината, което частично е свързано и с увеличаване на поставените кофи и контейнери за смет.
На територията на общината обаче няма изграден завод за преработка на отпадъци.

На територията на общината няма изграден завод за преработка на отпадъци. В изпълнение на мярка *Мярка 3.1.2* община Долна баня е партньор по проект на над 9

млн., по който община Самоков ще получи безвъзмездна финансова помощ за изграждане на **регионална система за управление на отпадъците в регион Костенец (Самоков)**. Проектът се финансира по Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013г.”., а чрез реализацията на проекта се цели намаляване на замърсяването на околната среда в общините Костенец, Ихтиман, Долна баня и Самоков, увеличаване на разделното събиране на битовите отпадъци и рециклирането им, както и установяване на ефективна система за съвременно управление на отпадъците в региона. По проект е предвидено изграждане на Регионален център за управление на отпадъците (РЦУО) – Самоков, който ще включва изграждането на две клетки за неопасни отпадъци, приемателен център за едрогабаритни отпадъци, инсталация за сепариране на отпадъците, система за улавяне на газовете, както и изграждане на инсталация за компостиране на „зелени” отпадъци.Регионалната система за управление на отпадъците е част от системата от регионални съоръжения осигуряваща екологосъобразно обезвреждане на цялото количество неопасни отпадъци, генерирани в страната.

По отношение на мерките за опазване на водните и горски ресурси на общината е изпълнила следните дейности:

- Почистване на коритата на деретата и реките в гр. Долна баня и изграждане на системи за укрепване на речните брегове за предпазването им от ерозия и наводняване, за съхраняване на природната среда и повишаване на туристическата привлекателност на общината

Развитието на културата и фолклора не са категорично заявени като местна политика в съществуващата стратегическа рамка на плана; В *Мярка 3.2.1* е планирано провеждането на екофестивал ”Зелена вълна -21 век”, но поради липса на интерес и посещаемост той не успява да се превърне в традиционен за общината и в периода на действие на общинския план за развитие се провежда само през 2007г. От друга страна, тези събития формират многообразен и привлекателен културен календар, който включва фолклорни чествания, празници и фестивали. Всички заедно те разкриват широк потенциал за *обвързване на културните дейности с туристическата индустрия в общината*. Дейности, свързани с духовното и културно развитие могат успешно да бъдат инициирани и изпълнени от структури на гражданското общество, но неправителственият сектор е пореден отрасъл, чието развитие не попада в стратегическата рамка на ОПР на община Долна баня. Препоръчително е дейности, свързани с развитието на гражданския сектор да бъдат планирани в следващия ОПР.

Таблица 7
Оценка на постигнатите резултати по Приоритет 3

Мярка	Оценка на общ.администрация	Оценка на гражданите
3.1.1 Премахване на нерегламентираните сметища	**2,82**	**2,71**

3.1.2 Изграждане на завод за преработка на отпадъци	**1,09**	**0**
3.1.3 Повишаване на екологичната култура	2,64	2,57
3.1.4 Локализиране отглеждането на животни в определени за целта ферми.	1,09	0,86
3.2.1 Залесяване	2	2,33
3.2.2 Управление на общинския горски фонд	**1,09**	**2,29**
3.3.1 Термоизолации	2,36	1,57
3.3.2 Използване на алтернативни енергийни източници	0,45	1
3.3.3 Изграждане на мини ВЕЦ	**0**	**0**
3.2.1 Традиция в провеждане на екофестивал ”Зелена вълна -21 век”	**0,27**	**0**

Обобщените субективни оценки на двете фокус групи формират следната агрегирана оценъчна картина за постигнатите резултати от изпълнението на ОПР на община Долна баня за периода 2007-2011г.:

Таблица 8. Обща оценка на постигнатите резултати

Приоритет	Средна обща оценка
Приоритет 1. Подобряване качеството на живот на гражданите и изграждане на среда за спорт и отдих	1.7
Приоритет 2. Изграждане на устойчива икономическа база на основата на местни традиции и ресурси	1.4
Приоритет 3.Съхранение на природната среда и повишаване на туристическата привлекателност на общината	1.2
Средна обща оценка на изпълнеието на ОПР	***1.4***

Втората част на оценката по мерки е направена въз основа на следните източници на информация[3]:

1. Разчет за финансиране на капиталовите разходи в общината през 2007, 2008, 2009, 2010, 2011;
2. Справка на община Долна баня за подадените проекти за финансиране по различни програми за периода 2007-2011 г.
3. Справка от Информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН) за проектите на територията на общината;
4. Справка от Държавен фон земеделие (ДФЗ) за проектите по ПРСР на територията на общината.
5. Справка за получени субсидии от Европейския фонд за гарантиране на земеделието и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, получени от земеделски производители на територията на общината.

За целите на анализа, се приема за изпълнение за периода 2007-2011 г. всичко което е договорено, а не само фактически изпълнено, разплатено и отчетено.

В хода на анализа стана ясно, че има наличие на привлечени следствена, които не могат да бъдат съотнесени към нито една от набелязаните в общинския план на община Долна баня мерки . Такива са например привлечените средства по Мярка 211 по Програмата за развитие на селските райони, който възлизат на стойност 136898лв. одобрена субсидия. В анализа не са включени и средствата привлечени от ЕФГЗ, които в разглеждания период възлизат на 1 227 366,56.

Таблица 9. ***Средства привлечени по ЕФГЗ и ЕЗФРС в периода 2007-2011г***

Период	ЕФГЗ - ДП	ЕФГЗ	ЕЗФРСР - НБ	Публично складиране	Общо
2007-2011	**118 251**	**492,15**	**1 108 624**	**0**	**1 227 366**

[3] Има информация за инвестиции, които не е ясно къде да бъдат отнесени, не става ясно какъв е делът на общината и дали тази инвестиция е на територията й.

Таблица 10. Преглед на резултатите по мерки в периода 2007-2011г. (лв.)

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв	Изпълнено / в процес на изпълнение 2007-2011г.					бенефициент	Статус на изпълнението към края на 2011г., %
		Средства извън ОП (собствени и други), хил.лв	Оперативни програми (ИСУН)		ПРСР ДФЗ			
			Община, хил. лв.	Други, хил. лв.	Община, хил. лв.	Други, хил. лв.		
Общо за ОПР за периода	**178 511 300**	**2 263 683**	**1 858 923**	**0,00**	**2 418 576**	**0,00**		***4%***
Приоритет 1: развитие и модернизация на инфраструктурата, допринасящи за растеж на местната икономика и разширяване на пазара на труда, съобразно потенциала на човешките ресурси								
Общо за Приоритет 1	***121 841 000.***	***2 050 699 лв.***	***1 724 324***	***0,00***	***1 629 284,00***	***0,00***		***4%***
Цел 1.Реконструкция и разширяване на В и К мрежите в град Долна баня								
Цел 1.	*40 042 000,00*	*954 199,00*	*636 500,00*	*0,00*	*1 629 284,00*	*0,00*		***8%***
Мярка 1.1.1: Реконструкция и разширение на В и К мрежите в Община Долна баня	17 550 000	228 500	636 500				община Долна баня	***5%***

Мярка 1.1.2: Подобряване на напоителната система в Община Долна баня	15 000 000							***0%***
Мярка 1.1.3: Изграждане на околовръстен път на град Долна баня	3 000 000	0,00						***0%***
Мярка 1.1.4: Разширяване и подобряване на четвъртокласната общинска пътна мрежа	3 250 000	714 699			1 629 284		община Долна баня	***72%***
Мярка 1.1.5: Подобряване инфраструктурата на телекомуникациите	50 000	4 000						***8%***
Мярка 1.1.6: Строителство на газопровод Ихтиман -Костенец-Долна баня и изграждане на газоразпределителна мрежа в община Долна баня	1180000	0,00						***0%***
Мярка 1.1.7: Проектиране и изграждане на улично осветление с енерго-спестяващи лампи	12 000	7 000						***58%***
Цел 2. Подобряване качеството на образованието и разкриване на профилирани паралелки								
Цел 2..	*314 800,00*	*982 700,00*	*917 199,00*	*0,00*	*0,00*	*0,00*		***604%***
Мярка 1.2.1 Подобряване качеството на образованието и разкриване на профилирани паралелки	64800	982 700	917 199				община Долна баня	***2932%***

Мярка 1.2.2 Организиране разкриването на филиал на висше учебно заведение	250000	0,00						***0%***
Цел 3.Осигуряване на условия за съвременно здравно обслужване на населението								
Цел3.	1 000 000 лв.	*0,00*						***0%***
Мярка 1.3.1 Създаване на спешен кабинет	1 000 000 лв.	*0,00*						***0%***
Цел 4.Създаване на условия за интеграция на инвалиди								
Цел 4.	20 000 лв.	*50 000*	170 625					***1103%***
Мярка 1.4.1 Разработване и реализация на програма, включваща конкретни мерки и цели за подпомагане достъпа на инвалиди до обществени места и предоставяне на социални услуги.	20 000 лв.	*50 000*	170 625				община Долна баня	***1103%***
Цел 5.Изграждане на среда за спорт и отдих								
Цел 5.	*80028000*	*37000*	*0,00*	*0,00*	*0,00*	*0,00*	*0,00*	***0%***
Мярка 1.5.1 Изграждане на спортни съоръжения	10 000	**4 000**						***40%***
Мярка 1.5.2 Възстановяване и поддържане на общинските паркове	12 000	5 000						***42%***
Мярка 1.5.3 Изграждане на детски площадки	6 000	28 000						***467%***

Мярка 1.5.4 Изграждане на голф комплекс, включващ голф игрище и различни атракции	40 000 000	*0,00*						***0%***
Мярка 1.5.5 Изграждане на кабинкова въжена линия Долна баня-Белмекен – Ибър и на съвременен ски курорт в курортна зона Долна баня	40000000	0,00						***0%***
Цел 6. Повишаване капацитета на местната администрация и подобряване качеството на предоставените административни услуги за бизнеса и гражданите								
Цел 6.	*17 000,00*	*18 800,00*						***111%***
Мярка 1.6.1 Въвеждане съвременни информационни и комуникационни технологии	7 000	6 300						***90%***
Мярка 1.6.2 Обучение на различни специалисти от администрацията	2 000	8 500						***425%***
Мярка 1.6.3 Въвеждане на система за Управление на качеството по международния стандарт ISO 9001:2000 в община Долна баня	8 000	4 000						***50%***
Цел 7.Привличане и повишаване заинтересоваността на местните граждани и НПО за участие в процеса на управление								
Цел 7.	*6 000,00*	*8 000,00*	*0,00*	*0,00*	*0,00*	*0,00*		***133%***
Мярка 1.7.1 Осигуряване на прозрачност и достъпност в работата на администрацията	3 000	2 000						***67%***

Мярка 1.7.2 Оказване на техническа помощ за местните НПО	3 000	6 000						***200%***
Общо за Приоритет 2	***30 127 000 лв.***	***72 000,00***	***134 599,00***	**0**	**538 540**			***2%***
Цел 1.Повишаване качеството на човешките ресурси								
Цел 1.	*22 000,00*	*0,00*	*134 599,00*		*0,00*			***612%***
Мярка 2.1.1 Субсидирана заетост	10 000	*0,00*	134 599				Община Долна баня	***1346%***
Мярка 2.1.2 Обучение, квалификация	2 000	*0,00*						***0%***
Мярка 2.1.3 Квалификация в областта на туризма	10 000	*0,00*						***0%***
Цел 2. Привличане на външни инвестиции за местно икономическо развитие, насърчаване създаването на МСП, допълващи и обслужващи туристически сектори								
Цел 2.	*10 000 000,00*	*0,00*						***0%***
Мярка 2.2.1 Изграждане на индустриална зона	5 000 000	*0,00*						***0%***
Мярка 2.2.2 Изграждане на довеждаща инфраструктура в границите на индустриалната зона	5000000	*0,00*						***0%***
Цел 3.Развитие на туризма чрез разработване на туристически продукти на основата на минерална вода, природо-климатични условия и близостта до курорта Боровец								
Цел 3.	*20 021 000,00*	*72 000,00*	*0,00*	*0,00*	*538 540,00*	*0,00*		***3%***
Мярка 2.3.1 Инвестиции в балнеолечението	10000000	60 000						***1%***

Мярка 2.3.2 Подобряване на материалната база в планината	20 000	2 000						***10%***
Мярка 2.3.3 Развитие на курорт Долна баня	10000000	7 000						***0%***
Мярка 2.3.4 Разнообразяване на предлаганите атракции	1000	*3 000*			538 540		Община Долна баня; "Далия-08"ООД	***54154%***
Цел 4. Увеличаване дела на произведената селскостопанска екорогочиста продукция								
Цел 4.	15 000	0,00						***0%***
Мярка 2.4.1 Увеличаване на площите, заети с ягодови и малинови насаждения и подходящи за сертифициране като екологично чисто биологично земеделско производство.	15 000	0,00						***0%***
Цел 5. Насърчаване производството на селскостопанска продукция чрез създаване на условия и механизми за неговата реализация								
Цел 5.	*15 000,00*	*0,00*						***0%***
Мярка 2.5.1 Изграждане на общински пазар за произведената селскостопанска продукция	5 000	0,00						***0%***
Мярка 2.5.2 Създаване на сдружения на производителите	5 000							***0%***
Мярка 2.5.3 Регистриране на запазена марка за произход “Произведено в Долна баня	5 000							***0%***
Общо за Приоритет 3	***26 543 300***	***140 984,00***	***0,00***	***0,00***	***250 752,00***	***0,00***		***1,5%***
Цел 1. Подобряване чистотата в Долна баня								

Цел 1.	*24 025 000,00*	*137 484,00*						***1%***
Мярка 3.1.1 Премахване на нерегламентираните сметища	10 000	125 484						***1255%***
Мярка 3.1.2 Повишаване екологичната култура	5 000	*2 000*						***40%***
Мярка 3.1.3 Изграждане на завод за преработка на отпадъци	24000000	10 000						***0%***
3.1.4 Локализиране отглеждането на животни в определени за целта ферми.	10 000							***0%***
Цел 2.Опазване на водните и горските ресурси на общината								
Цел 2.	*600 000,00*	*3 500,00*						***1%***
Мярка 3.2.1 Залесяване	300 000							***0%***
Мярка 3.2.2 Управление на общинския горски фонд	300 000	3 500						***1%***
Цел 3. Намаляване на разходите за електропотребление чрез използване на природо опазващи технологии								
Цел 3.	*2 198 300,00*	*0,00*	*0,00*	*0,00*	*250 752,00*	*0,00*		***11%***
Мярка 3.3.1 Термоизолации	10 000	0,00			250 752		община Долна баня	***2508%***
Мярка 3.3.2 Използване на алтернативни енергийни източници	2 188 300	0,00						***0%***
Цел 4.Установяване на традиции за ежегодно провеждане на Екофестивал								
Цел 4.	20 000	0,00						***0%***

Мярка 3.4.1 Традиция в провеждане на екофестивал ”Зелена вълна -21 век”	20 000	0,00						***0%***

Анализ и коментари по данните от Таблица 10:

В рамките на Приоритет 1 най- голям дял от усвоените средства имат мярка *1.2.1 Подобряване качеството на образованието и разкриване на профилирани паралелки,* мярка *1.4.1 Разработване и реализация на програма, включваща конкретни мерки и цели за подпомагане достъпа на инвалиди до обществени места и* мярка *1.1.4: Разширяване и подобряване на четвъртокласната общинска пътна мрежа.* По 7 от мерките в Приоритет 1 не са реализирани никакви дейности, поради което няма и никакво финансово отражение в таблица. По този приоритет са изразходвани 86% от общо инвестираните средства за периода 2007-2011г., най- значителен дял в реализацията на този приоритет има мярка 1.2.1.

И двете целеви групи, участващи в дискусиите за оценка на постигнатите резултати от изпълнението на ОПР оценяват усилията на местната власт в подобряване качеството на пътната мрежа, образованието и социалната сфера като сфери, в който се забелязва реален резултат от изпълнението. В този смисъл има пълно припокриване между мнението на широката общественост и реалните финансови резултати.

Общо за Приоритет 2 за периода 2007 – 2011 са отделени 72 000 лв., по проекти, финансирани от европейските фондове са усвоени 538 540 лв.,а по програма ФАР на МТСП е създаден ЦОП за деца и семейства на стойност 264 800лв. Не са осъществени поредица от дейности и инициативи в изпълнение на *Цел 5. Насърчаване производството на селскостопанска продукция чрез създаване на условия и механизми за неговата реализация.* В изпълнение на трити мерки от тази цел (изграждане на общински пазар за селскостопанска продукция, създаване на сдружения на производителите и регистриране на запазена мярка за произход „Произведено в Долна баня“) няма реално осъществени действия, поради което изпълнението на така формулираната цел няма реален финансов резултат. Поради несъответствие с някоя от така формулираните мерки средствата по ЕФГЗ не са включени в изпълнението на целта.

Не намират реализация и дейностите заложени в мерките за изграждане на индустриална зона, който целевите групи, участващи в дискусиите определиха като нецелесъобразни предвид визията на общината за целенасочено и приоритетно развитие на туризма. Осъществени са в същото време поредица от дейности и инвестиции за подобряване на социалната среда. Над 18% от привлечените средства в Приоритет 2 са резултат от реализираните проекти и участие в национални програми за субсидирана заетост. Над 73% от реализираните инвестиции при изпълнение на Приоритет 2 са в изпълнение на *Мярка 2.3.4 Разнообразяване на предлаганите атракции,* по която са привлечени 538 540 лв. в реализация на Мярка 312 и Мярка 322 по ПРСР.

Общо за Приоритет 3 за периода 2007 – 2011 са реализирани 6% от привлечените средствата по ОПР. Най-голям напредък се отбелязва по цел 3. Намаляване на

разходите за електропотребление чрез използване на природо опазващи технологии, основно чрез реализирани проект на обща стойност 250 750лв.по ПРСР за внедряване на мерки за енергийна ефективност в административната сграда на общината и хижа „Гергиница“. В изпълнение на *Мярка 3.1.1 Премахване на нерегламентираните сметища общината* влага ежегодно значителен собствен ресурс за подобряване на чистотата и опазване на околната среда в общината.***Грешка! Невалидна връзка.*** Напредъкът по приоритета като цяло може да се оцени като относително нисък, с оглед отсъствието на индикатори за мониторинг не е възможно по-точно оценяване степента на изпълнение. Повишаването на административния капацитет на служителите от общинска администрация е предпоставка не само за успешното изпълнение на ОПР, но и за формулирането и реализацията на политики за местно развитие и подобряване качеството на живот. Инициативи в посока повишаване капацитета на общинските служители и подобряване работата на местната администрация, обаче не са се осъществили.

В допълнение анкетираните общински съветници и служители са посочили, че най – голям напредък има в реализацията на мерките, касаещи: пътна и друга техническа инфраструктура; социална и образователната сфера. Посочват се конкретни проекти от изпълнението на ОПР, резултатите от които са се отразили благоприятно върху развитието на общината и качеството на живота:

- Реконструкция на мостово съоръжение над р.Марицапо път IV-82002 гр.Долна баня- разклон за с.Пчелин;
- Проекти за внедряване мерки за енергийна ефективност;
- Подобряване на състоянието и интеграция на малцинствени групи в неравностойно положение със специален фокус върху ромите;
- Извънкласните дейности – успешна формула за задържане на децата в училище.

По данни от проведено изследване сред населението на община Долна баня най-голямото постижение в развитието на община Долна баня за периода от 2007 досега е благоустройството на територията(парковете,центъра)- 68,6% от участващите в допитването.Като нерешен проблем пред развитието на общината остава *липсата на икономическа дейност/ предприятия/ работа* (40%), а като нерешен проблем 17,1% посочват циганите.

Според проведеното проучването сред населението на община Долна баня най-активни в привличането на средства от ЕС посредством кандидатстване с проекти са общината(50%) и земеделските производители (50%), следвани от частните фирми (41%) и НПО (32%)[4] ***(ВЖ. Приложение №6)***

4. Оценка на ефективността на използваните ресурси

[4] Процентите надхвърлят 100, тъй като запитаните са давали отговор за всяка група по отделно.

Оценката на ефикасността на използваните ресурси се извършва на база индикативна финансова таблица на планираните ресурси за периода на действие на ОПР на община Долна баня 2007-2011 г., сумата договорирани средства от фондове на ЕС за устойчиво управление на територията (ОПРР, ОПРЧР, ПРСР) и сумата от капиталовите разходи на общината.

Експертната оценка на ефикасността на използваните ресурси при изпълнението на ОПР на община Долна баня към края на 2011 г. се базира на аналитичния преглед и на обобщените резултати от изпълнените проекти и дейности в периода, обхванат от междинната оценка, финансирани със средства от бюджета на общината, структурните фондове на ЕС, ЕЗФРСР и други източници. Основен документ в основата на оценката на използваните ресурси е индикативната финансова таблица, която е част от ОПР. На базата на набраната и анализирана информация от годишните капиталови програми на община Долна баня, информацията от ИСУН, информация от ДФЗ и информация от общинската администрация е извършено съпоставяне с планираните финансови средства по съответните приоритети, залегнали в плана.

Относителният дял на планираните средства по приоритети на ОПР на община Долна баня 2007- 2013, показва концентрация на ресурси в един от неговите приоритети – *Приоритет 1:* Към момента на извършване на междинната оценка (видно от Фигура 1) се регистрира в голяма степен несъответствие между планираната и реализираната структура и за трите приоритета. *Приоритет1. Подобряване в качеството на живот на гражданите на община Долна баня и изграждане на среда за спорт и отдих* има най- висок процент изпълняемост към края на 2011г.- 4.4%., съответно за П2 и П3 този процент е 3.4% и 1.5%. Това несъответствие в голяма степен отразява трудностите, породени от финансово икономическата криза започнала в края на първата половина на плановия период и от друга страна отразява изпълнението на инфраструктурни проекти, обезпечени с ресурс от фондовете на ЕС.Следва да се отбележи и оценката на целевите групи, очастващи в дискусиите, които определехи поставените високи цели за изпълнение и планирания финансов ресурс, който се очаква да бъде привлечен като *„крайно нереалистични“* .

Резултатите от оценката на изпълнението на мерките и дейностите по отделните приоритети е показана в следващата таблица.

Таблица 11: Индикативен размер на планираните средства по приоритети за целия период, периода 2007-2011 и % на изпълнение на инд. бюджет до 2012г.

приоритети / цели	индикативен бюджет за целия период, хил. Лв	Изпълнение 2007-20011г.	% на изпълнение спрямо бюджета за целия период
Общо за ОПР за периода	**178 511 300**	**6 803 982**	**3,8%**
Приоритет 1	**121 841 000**	**5 402 307**	**4,4%**
Приоритет 2	***30 127 000***	**1 009 939**	**3,4%**
Приоритет 3	***26 543 300***	**391 736**	**1,5%**

Анализът (видно от таблицата по-горе) показва, че две година преди края на плановия период общото изпълнение на индикативния финансов план към ОПР е 3.8% от планираното.

В рамките на отделните приоритети се наблюдават значителни различия. Промяната в икономическата ситуация в страната и в глобален мащаб през оценявания период (2007- 2011) несъмнено повлиява и на икономическото развитие на община Долна баня. Очакванията за повишаването на равнището на заетост на икономически активното население, равнището на доходите и като цяло повишаване на качеството на живот (мерки и дейности в обхвата на Приоритет 1 и Приоритет 2) не се оправдават в голяма степен. От една страна, това се дължи на по-слабата инвестиционна активност на бизнеса поради проблемите предизвикани от глобалната финансово-икономическа криза, но от друга страна характерът и структурата на местната икономика не може да доведе до постигане на очакваните резултати.

5. Оценка на степента на постигане на целите и ефективност на изпълненото

5.1. Оценка на степента на постигане на целите

Действащата стратегическа рамка на ОПР на община Долна баня за периода 2007-2013 г. е твърде детайлна и амбициозна. Тя включва: визия, 3 приоритета, 16 специфични цели и 44 мерки и обхваща всички публични сфери на местно развитие, които допринасят за подобряване качеството на живот – от техническа инфраструктура през бизнес среда, социални дейности образование до публични услуги. В обхвата на действие на ОПР не е отделено като самостоятелна мярка единствено културата. Резултатите от оценката за степента на постигнатите специфични цели по трите приоритета на ОПР са представени на таблицата по-долу:

Таблица 7: Индикативен размер на планираните средства по специфични цели към отделните приоритети за целия период, периода 2007-2011 и % на изпълнение на инд.бюджет до 2011г.

приоритети / цели / мерки	Планирано, хил. лв	Изпълнено / в процес на изпълнение 2007-2011г.					Статус на изпълнението към края на 2011г., %
		Средства извън ОП (собствени и други), хил.лв	Оперативни програми (ИСУН)		ПРСР ДФЗ		
			Община, хил. лв.	Други, хил. лв.	Община, хил. лв.	Други, хил. лв.	
Общо за ОПР за периода	**178 511 300**	**2 263 683**	**1 858 923**	**0**	**2 418 576**	**0,00**	***4%***
Общо за Приоритет 1	***121 841 000***	***2 050 699***	***1 724 324***	***0***	***1 629 284***	***0,00***	***4%***
Цел 1.Реконструкция и разширяване на В и К мрежите в град Долна баня	*40 042 000*	*954 199*	*636 500*	*0*	*1 629 284*	*0,00*	***8%***
Цел 2. Подобряване качеството на образованието и разкриване на профилирани паралелки	*314 800*	*982 700*	*917 199*				***604%***
Цел 3.Осигуряване на условия за съвременно здравно обслужване на	1 000 000						***0%***

населението							
Цел 4.Създаване на условия за интеграция на инвалиди	20 000	*50 000*	170 625				***1103%***
Цел 5.Изграждане на среда за спорт и отдих	*80028000*	*37000*					***0%***
Цел 6. Повишаване капацитета на местната администрация и подобряване качеството на предоставените административни услуги за бизнеса и гражданите	*17 000*	*18 800*					***111%***
Цел 7..Привличане и повишаване заинтересованост та на местните граждани и НПО за участие в процеса на управление	*6 000*	*8 000*					***133%***
Общо за Приоритет 2	***30 127 000***	***72 000***	***134 599***	**0**	**538 540**		***2%***
Цел 1.Повишаване качеството на човешките ресурси	*22 000*		*134 599*				***612%***
Цел 2. Привличане на външни инвестиции за местно икономическо развитие, насърчаване създаването на МСП, допълващи и обслужващи туристически сектори	*10 000 000*						***0%***
Цел 3. Цел 3.Развитие на туризма чрез разработване на туристически продукти на основата на минерална вода,	*20 021 000*	*72 000*			*538 540*		***3%***

природо-климатични условия и близостта до курорта Боровец							
Цел 4. Увеличаване дела на произведената селскостопанска екорогочиста продукция	15 000						***0%***
Цел 5. Цел 5. Насърчаване производството на селскостопанска продукция чрез създаване на условия и механизми за неговата реализация	*15 000*						***0%***
Общо за Приоритет 3	***26 543 300***	***140 984***			***250 752***		***1,5%***
Цел 1. Подобряване чистотата в Долна баня	*24 025 000*	*137 484*					***1%***
Цел 2.Опазване на водните и горските ресурси на общината	*600 000*	*3 500*					***1%***
Цел 3. Намаляване на разходите за електропотребление чрез използване на природо опазващи технологии	*2 198 300*				*250 752*		***11%***
Цел 4.Установяване на традиции за ежегодно провеждане на Екофестивал	20 000						***0%***

Стратегическата част на ОПР предвижда да реши всеобхватно и цялостно развитийните нужди на община Долна баня, а индикативната таблица е остойностеното изражение на тези нужди.

Очевидна е невъзможността проблемите на една община да бъдат решени в рамките на период от 7 години и то не само поради ресурсните ограничения.

Горните разсъждения се правят във връзка с необходимостта да се направи оценка на постигнатото в сравнителен порядък с планираното в ОПР, в контекста на степента на постигнатите цели. Нереалистично поставените цели неминуемо води до изкривяване картината на отчета, респективно на оценката на степента на постигнатото.

От таблица №7 е видно, че има драстични различия в степента на постигане на целите. По шест от специфичните цели на ОПР не се идентифицират извършени дейности по мерките имащи отношение към тяхното осъществяване, поради което процентът на изпълнение е 0. За останалите целите, имащи отношение към инфраструктурно развитие, благоустройство, развитие на алтернативни форми на туризъм,образованието и субсидираната заетост се отбелязва значителен напредък, който в голяма степен надхвърля планираното, което в голяма степен е свързано и с реализираните европейски проекти по тези мерки. В голяма част от набелязаните цели няма адекватно формулрани мерки, към които да бъдат съотнесени привлечени среддства в периода на изпълнение до 2011г.

Анализите водят до заключението, че общо за ОПР степента на постигане на съответните цели е сравнително ниска. Макар от формална гледна точка този извод да е верен, причината следва да се търси не в липсата на инициативност и проактивни действия от страна на общинската администрация, а най-вече в нереалистично поставени цели в етапа на разработване на ОПР. Това пък от своя страна очевидно е било обусловено от необходимостта, в този планов период кандидатстване за европейско финансиране да е възможно само при наличие на запис в ОПР, удостоверяващ нужда и планирана интервенция. В резултат: При липсата на информация към момента на разработване на плана на община Долна баня (2004-2005 г.), какви схеми ще бъдат отваряни на национално ниво и за какво конкретно общината ще кандидатства, ОПР на онзи етап е включил максималистичните предвиждания за всичко възможно.

5.2. Ефективност на направените интервенции

Реализираните проекти, дейности и мерки по отношение на планираните цели в община Долна баня за периода 2007 – 2013 г. са подчинени на визията на общината към 2013 г. Положени са усилия и са постигнати добри резултати от Общинския съвет, кмета на общината и общинската администрация. Органите на местната власт са реализирали политики и добри практики по усвояване на финансови средства от държавния бюджет, общинския бюджет, оперативните програми и ПРСР, утвърдени са инициативи със социален и културен ефект. В тази връзка са извършени значителни инвестиции за подобряване и развитие на техническата, социалната, туристическата и екологичната

инфраструктура. Реализирани са социални програми, с цел подобряване качеството на предоставяните социални услуги.

Като доказателство за направените оценки са фактите, че в областта има общини с по-голям човешки капитал и ресурси, но са усвоили по-малко финансови ресурси от община Долна баня[5].

Поради липса на базови стойности на заложените в план индикатори, не може точно да се оцени ефективността на направените интервенции в периода 2007-2012 г. Поради това екипът, извършващ оценката, се фокусира върху събирането и обработката на вторични данни (анкетно проучване, фокус групи, изследване сред населението на община Долна баня) относно степента на изпълнение на ОПР.

Представители на местната общност, които взеха участие във фокус групите, оценяват изпълнението на плана за разглеждания период с 1.44, с което потвърждават за извършени дейности, но не в посочения срок и без да са налице всички очаквани резултати. Оценка със същото съдържание, макар и с по-висока стойност поставят общинските служители, участващи в съответната фокус група. Факт е обаче, че дори представителите на местната власт не са достатъчно информирани за реално изпълнените дейности на територията на общината. Отчетни документи и справки в публични бази данни показват не малка инициативност от страна на общината в подобряване качеството на живот на територията. Но основната причина за информационното затъмнение се дължи на нормативно изискуема, но неизградена система за наблюдение (източници, начини и периодичност на събиране, обработка и анализиране на информация) изпълнението на ОПР.

6. Изводи

От методологическа и нормативна гледна точка ОПР на община Долна баня има редица несъответствия, както следва:

- Не са спазени напълно методическите указания за разработване на общински планове за развитие, както и ЗРР.

- Приоритетите са формулирани по-скоро като тематични направления за интервенции без необходимия фокус;

- Нереалистично планирани мерки и финансови ресурси за тяхното обезпечаване;

- Регистрира се дистанция между стратегическо планиране и практическа реализация на дейности, породена или от неразбиране на ползите от стратегическото планиране или от подценяване на неговата роля и функции в процесите за местно развитие. Това

[5] Вж. http://umispublic.minfin.bg/prPlanningRegions.aspx?pr=1006

създава и впечатление за фрагментарна и, лишена от последователни и предсказуеми действия, работа на местната власт по посока подобряване качеството на живот;

- Отсъствието на нормативно изискуема система за наблюдение на реализацията на плана застрашава извършването на обхватна и задълбочена оценка от неговото прилагане и респ. дефинирането на полезни и адекватни препоръки за неговата актуализация;

- Налице е контраст между оценката на постигнати резултати и фактическите резултати от изпълнението на някои мерки. Това е показател за сравнително ниска степен на информираност и публичност относно работата по изпълнението на ОПР;

- Общата оценка на екипа, извършващ междинната оценка на реализацията на ОПР съвпада с тази, поставена от местната власт и граждани, а именно - има извършени дейности, нопостигнатите резултати са по-ниски от очакваните.

7. Общи насоки за актуализация на ОПР на община Долна баня за периода 2012-2013

1. Адаптиране на плана към изискванията на съществуващите правни норми и добри практики в областта на планирането;

2. Определяне на цели по всеки от приоритетите за развитие;

3. Изключване на мерките от ОПР и отнасянето им към Програмата за реализация на плана;

4. Разработване на Програма за реализацията на ОПР за остатъка от периода с индикатори за наблюдение и оценка;

5. Оптимизиране на дейностите по мерките, съобразно ресурсите и потенциала на територията за успешното им изпълнение.

Докладът е приет с решение № 40 , взет по протокол № 7 от дата 04.03.2013 г. приет от Общински съвет Долна баня на извънредно заседание.